

รายงานการวิจัย

ศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยววิถีประมง
ชุมชนจ๊กसान ตำบลนาริมเล ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง

A Study on Potential of Resources for Fishery way of the
Wickerwork Community and Mythology of Seaside Bohin
sub district Sikao district and Trang Province.

ฟ้าพิไล ทวีสินโสภา Fapilai Thaweessinsopha

วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัย จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
งบประมาณเงินแผ่นดิน พ.ศ.2559

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เป็นอย่างสูง
ที่ได้จัดสรรทุนอุดหนุนการทำวิจัยประจำปีงบประมาณ 2559 ทำให้โครงการวิจัยฉบับนี้สำเร็จ
ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ฟ้าพิไล ทวีสินโสภา

6 กรกฎาคม 2559

ศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยววิถีประมง ชุมชนจักสาน ตำบลนาริมเล ต.บ่อหิน
อ.สิเกา จ.ตรัง

A Study on Potential of Resources for Fishery way of the Wickerwork
Community and Mythology of Seaside Bohin sub district Sikao district and
Trang Province.

ฟ้าพิไล ทวีสินโสภา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ และเพื่อกำหนดแนวทาง
ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ผู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการ
วิเคราะห์เอกสารควบคู่กับการศึกษารายกรณีตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสังเกต การ
สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามประเด็นการวิจัย และนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์
เสนอผลการวิจัย ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยสถานที่ทำการเก็บข้อมูล ครอบคลุม ต.บ่อหิน
อ.สิเกา จ.ตรัง

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดพื้นที่เพื่อทำการศึกษา และรวบรวมข้อมูลทางการท่องเที่ยวในพื้นที่
ต.บ่อหิน เพื่อหาจุดเด่นของพื้นที่และการเชื่อมโยงเส้นทางของพื้นที่ท่องเที่ยว และสิ่งสนับสนุนการ
ท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก ฯลฯ และในด้านของบุคลากรและการบริหารจัดการ ข้อมูลด้าน
การท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว เพื่อที่จะหาแนวทางวิจัยที่เหมาะสมในพื้นที่ โดยทำการเก็บ
รวบรวมข้อมูลทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานด้านกายภาพของหน่วยงานราชการ ประชาชนท้องถิ่นและ
นักท่องเที่ยว มีจำนวน 750 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ในภาพรวมของต.บ่อหิน มีศักยภาพในการ
ท่องเที่ยว โดยศักยภาพสูงในด้านพื้นที่และสิ่งสนับสนุนการท่องเที่ยว และมีศักยภาพปานกลางใน
องค์ประกอบด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

คำสำคัญ: ศักยภาพการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยว

Abstract

This research is qualitative research, by the purpose is to study the potential tourist attraction, to study the problems and obstacles encountered in the development of tourist areas and to set out guidelines for the development of tourist areas in Bohin sub district Sikao district and Trang Province, by analyzing the documents along with detailed case studies based on qualitative research methodology, by observing interviews to obtain information based on research. Both the data and the analysis and synthesis of research findings, a descriptive analysis covers in Bohin sub district Sikao district and Trang Province.

Researchers conducted a study to determine the area and collected tourism in the area in Bohin sub district for featured of the area to locate and link path of the tourist area and supporting tourism, such as restaurants, hotels, etc., and in terms of personnel and administration. Travel information attractions In order to find the proper research in the area. The collected data and physical infrastructure of government agencies. Local residents and tourists with a total of 750 people concluded that the findings in the whole of Bohin sub district potential in tourism. The potential in the area and supporting tourism and the potential for moderate elements in terms of personnel and administration.

Key words: Potential of Tourism, Ecotourism and Tourist Attraction

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทคัดย่อ

บทที่ 1 บทนำ 1

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 7

บทที่ 3 วิธีวิจัย 26

บทที่ 4 ผลการวิจัย 43

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย 68

บรรณานุกรม 74

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวความคิด 2	6
ภาพที่ 2 แสดงภาพด้านหน้าของบ่อหินพาร์มสเตย์ 43	
ภาพที่ 3 แสดงภาพระเบียบไว้สำหรับรับรองผู้เข้าพักของบ่อหินพาร์มสเตย์ 44	
ภาพที่ 4 หาดหัวหินและทุ่งคลองสน 44	
ภาพที่ 5 หาดหัวหิน 45	
ภาพที่ 6 เขาเจ็ดยอด 45	
ภาพที่ 7 วิิวของเขาเจ็ดยอดโดยดูจากหาดวิวาห้ใต้สมุทร	46
ภาพที่ 8 วิถีชีวิตของชาวมุสลิมบริเวณแหลมไทรและแหลมมะขาม 46	
ภาพที่ 9 วิถีชีวิตของชาวเลในพื้นที่แหลมไทรและแหลมมะขาม 47	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
ตารางที่ 2 แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
ตารางที่ 3 แสดงที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตารางที่ 4 แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตารางที่ 5 แสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
ตารางที่ 6 แสดงเหตุผลในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
ตารางที่ 7 แสดงการรู้จักบ่อน้ำร้อนพาร์มสเตย์	51
ตารางที่ 8 แสดงการรู้จักหาดหินและทุ่งโคลสน	51
ตารางที่ 9 แสดงการรู้จักเขาเจ็ดยอด	51
ตารางที่ 10 แสดงการรู้จักแหลมมะขามและแหลมไทร	51
ตารางที่ 11 แสดงข้อมูลในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	52
ตารางที่ 12 แสดงพาหนะสำหรับเดินทางมาท่องเที่ยว	5
ตารางที่ 13 แสดงลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
ตารางที่ 14 แสดงลักษณะและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	54
ตารางที่ 15 แสดงการประเมินศักยภาพตามแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดให้	60
ตารางที่ 16 แสดงความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	62
ตารางที่ 17 แสดงความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว	64
ตารางที่ 18 แสดงผลการวิเคราะห์SWOT Analysis ของแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	65

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงการประเมินศักยภาพด้านความสะดวกในการเข้าถึง	57
แผนภูมิที่ 2 แสดงการประเมินศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 57	
แผนภูมิที่ 3 แสดงการประเมินศักยภาพด้านสภาพแวดล้อม	58
แผนภูมิที่ 4 แสดงการประเมินศักยภาพด้านคุณค่าและความสำคัญ 58	
แผนภูมิที่ 5 แสดงการตอบรับประชาชนในท้องถิ่น	59
แผนภูมิที่ 6 แสดงการจัดการภายในพื้นที่ 59	

บทที่ 1

บทนำ

จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 ได้กล่าวถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นถึงปีละ 9 ล้านคน รวมถึงรายได้การท่องเที่ยวมีแนวโน้มขยายตัวใน อัตราร้อยละ 11.90 จึงทำให้ตลาดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต้องพัฒนาควบคู่กันไปพร้อมกับการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวและจากการที่ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ได้ร่วมกันจัดทำแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle : IMT-GT) ในการจัดทำแผนดังกล่าวนี้ไทยถูกจัดเป็น Lead Country ในด้านการท่องเที่ยว เป็นผลให้ประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมทางด้านบริการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วยในปีพ.ศ.2558 ประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงทำให้ประเทศไทยจะต้องพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านการคมนาคม ด้านระบบการขนส่ง ด้านศักยภาพของประชากรและด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

จากการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะทางด้านบริการคมนาคมหากมีการพัฒนาด้านนี้ให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น การรวมกันของวัฒนธรรมในเขตเศรษฐกิจก็จะกลายเป็นลักษณะเฉพาะ ที่สามารถนำมาส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ และยังเป็นการสร้างสรรค้อัตลักษณ์ใหม่ให้กับกลุ่มประเทศเหล่านี้ นอกจากนี้ยังสามารถขยายการรวมกันของวัฒนธรรมในเขตจังหวัดตราบัง โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันของประเทศไทยที่จะต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านบริการท่องเที่ยว โดยศึกษาถึงศักยภาพในการรองรับของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในทุกปี

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือ Eco-Tourism นั้น โดยความหมายก็คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องใช้ทุนธรรมชาติอย่างมีธรรมาภิบาลให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และในท้ายที่สุดจะต้องคืนทุนต่อสังคม ซึ่งหมายถึงการให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสตั้งแต่เริ่มรับรู้ตัวตกระบวนการณ์ที่สมบูรณ์ในการพิจารณาทั้งในเรื่องทุนธรรมชาติและทุนทางสังคม ซึ่งส่งผลต่อทุนทางเศรษฐกิจที่ดำรงอยู่ได้

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นโดยมีสาเหตุมาจากแนวโน้ม 2 ประการมาบรรจบกันคือ แนวโน้มเกี่ยวกับการอนุรักษ์และแนวโน้มเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงเรื่องอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีสาระสำคัญเรื่องแนวโน้มเรื่องการอนุรักษ์ เกิดจากการที่ประชาชนเพิ่มขึ้น และภาวะทางเศรษฐกิจถดถอยในหลายประเทศ กิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำเหมืองแร่ และการเกษตรเกิดขึ้นภายในบริเวณทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ จนทำให้ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม และผลที่ตามมาคือความไม่ยั่งยืนของการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้พยายามผสมผสานเรื่องของการอนุรักษ์เข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจ

ส่วนแนวโน้มเรื่องการท่องเที่ยวนั้น ปรากฏในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการใช้เวลาว่างในการเดินทางท่องเที่ยว โดยมีแนวโน้มว่าต้องการท่องเที่ยวแบบผจญภัยเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังอยากที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่ไปเยือนตั้งแต่ระบบนิเวศไปจนถึงชนิดพันธุ์พืช สัตว์ที่หายากหรือกำลังจะสูญพันธุ์ และประเด็นปัญหาด้านการอนุรักษ์

เช่น การสูญเสียทรัพยากรป่าไม้ การลักลอบล่าสัตว์ป่า เป็นต้น ฯลฯ จากแนวโน้มสองประการดังกล่าวมาบรรจบกัน ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศขึ้น ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีความหมายมากกว่าการท่องเที่ยวแบบธรรมดา แต่จะหมายความรวมไปถึงการท่องเที่ยวที่จะต้องมีการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หากธรรมชาติและระบบนิเวศได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายลงก็มีอยู่สูง การให้ความรู้ความเข้าใจหรือการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

องค์ประกอบข้อ 2 คือความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบแรกโดยตรง เพราะนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติในลักษณะต่าง ๆ และสภาพภูมิทัศน์ตามธรรมชาติ ตลอดจนธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำทนาย

องค์ประกอบที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เพราะการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบริการอื่น ๆ เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น มีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบเดิม กล่าวคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะมีข้อช่วยในการพิจารณาที่ลึกซึ้งและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์เป็นหลัก ซึ่งสามารถระบุวัตถุประสงค์ได้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ
2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูงให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว
3. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่
4. เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ด้วยเหตุนี้จังหวัดตรังซึ่งมีพื้นที่ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ค่อนข้างมาก เช่น เส้นทางเดินธรรมชาติทุ่งค่าย บ่อน้ำร้อนควนแดง เขาเจ็ดยอด หาดปากเมง ถ้ำเลเข้ากอบ ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่สามารถนำมาพัฒนาศักยภาพเพื่อรองรับ AEC และพัฒนาทางด้านการ

ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นทั้งทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางด้านการรองรับนักท่องเที่ยวรวมถึงสาธารณูปโภคในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ในการนี้ทางจังหวัดตรังมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงเป็นผลให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านนี้โดยเฉพาะ นั่นเพราะว่า แม้จังหวัดจะมีนโยบายในการพัฒนาและให้การส่งเสริม แต่แนวโน้มในการรองรับนักท่องเที่ยวรวมถึงการประชาสัมพันธ์ของจังหวัดยังมีอยู่น้อยมาก จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ค่อยประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่จังหวัดได้มากเท่าที่ควร โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะใช้จังหวัดตรังเป็นทางผ่านไปสู่อำเภอกระเปาะ สงขลา มากกว่าจะเข้ามาเที่ยวอย่างตั้งใจ หากนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวโดยส่วนใหญ่ก็จะเลือกเที่ยวพื้นที่ที่เป็นทะเลมากกว่า จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาด้านนี้มากเป็นพิเศษ ดังนั้นการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ซึ่งมีทั้งธรรมชาติที่งดงาม วิถีชีวิตประมงที่สมบูรณ์ รวมถึงเรื่องเล่าและตำนานต่างๆ ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ในการสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง
- 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง
- 3 เพื่อ กำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง สู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

- 1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่ ทำการศึกษาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง
- 2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ในต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง
- 3 ขอบเขตทางด้านประชากร นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดตรังจำนวน 750 คน

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 สามารถพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น
- 2 สามารถพัฒนาให้ชุมชนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
- 3 สร้างความพร้อมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับ AEC ของชุมชน
- 4 นำผลที่ได้ไปขยายผลและปรับใช้กับพื้นที่อื่นๆ

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ในเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานระดับบน เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถเอาข้อมูลที่ได้ไปกำหนดเป็นแผนชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ เสนอรัฐบาล เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเป็น Hub ด้านการท่องเที่ยว
2. หน่วยงานระดับปฏิบัติการ เช่น ระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบจ. อบต. สามารถนำเอาข้อมูลที่ได้ไปจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมในระดับล่าง ตลอดจนสามารถวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่น่าสนใจให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค/โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว
3. หน่วยงานระดับองค์กรเอกชน เช่น สมาคมการท่องเที่ยว สมาคมการโรงแรม สามารถนำเอาข้อมูลที่ได้ไปวางแผนระยะยาว ระยะสั้น และแผนปฏิบัติการขององค์กรตนเองตลอด วางแผนสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคเอกชนด้วยกัน ภาคเอกชนกับภาครัฐ และกำหนดทิศทางในการทำงาน การขอความช่วยเหลือจากภาครัฐเพื่อเตรียมการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

ในระดับการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ

1. หน่วยงานระดับปฏิบัติการ ต้องมีการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ให้มีความหลากหลาย เพื่อให้มีความแตกต่าง โดดเด่น และมีอัตลักษณ์ของตนเองให้ชัดเจน ชุมชนและธุรกิจในพื้นที่ก็ต้องปรับตัว เพื่อรองรับการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในประเทศไทยในอนาคต
2. สถาบันการศึกษา สามารถนำเอาข้อมูลที่ได้มาจัดทำหลักสูตรพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรได้ในหลายสาขาวิชา เช่น สาขาการท่องเที่ยว สาขาการโรงแรม สาขาภาษาศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ เป็นต้น ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของแต่ละท้องถิ่น และยังอาจจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรนอกสถานศึกษาในระดับต่างๆ ได้อีกหลากหลายหลักสูตร
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของหน่วยงานองค์กรท้องถิ่นในกลุ่มภูมิภาค สามารถกระทำได้ง่ายขึ้น การเชื่อมต่อเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกันและกัน โดยใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อสัมพันธ์ก็จะมีคามง่ายและสะดวกขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-tourism) หมายถึง เป็นการท่องเที่ยว รูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นยังเป็นการท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ และเป็น การสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนในพื้นที่ เพื่อทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism resources) หมายถึง สิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งที่เป็น สิ่งแวดล้อมที่กำเนิดขึ้นมาเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นแล้วสืบทอดต่อกันมา เช่น ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ทรัพยากรการท่องเที่ยวจัดเป็น สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึง พื้นที่ สิ่งของ กิจกรรม และ/หรือมิติอื่นใดที่สามารถให้คุณค่าเชิงการท่องเที่ยว เช่น ความสวยงามตามธรรมชาติ คุณค่าเชิง ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ทรัพยากร การท่องเที่ยวสามารถปรากฏได้ทั้งในลักษณะของรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้อง เช่น สิ่งก่อสร้าง ถ้ำ น้ำตก และของที่ระลึก เป็นต้น และในลักษณะของนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้องแต่ สามารถสัมผัสได้ด้วยทางอื่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษา ความเป็นชนเผ่า และการเล่นการแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรังนั้น พบว่า ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป มี ลักษณะทั้งที่ราบและที่ดอนค่อนข้างสูง และเป็นชายทะเล พื้นที่ทางตอนเหนือจะเป็นที่ราบค่อนข้างสูง ส่วนพื้นที่ทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบมีภูเขาทิศตะวันตกเป็นเทือกเขาบางส่วนและติดกับชายทะเล ส่วนทิศ ใต้เป็นพื้นที่ราบ ส่วนลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุมฤดูร้อน มี 2 ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม ถึงเดือน เมษายน
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน ธันวาคม

มีพื้นที่ปกครองทั้งหมด 9 หมู่บ้านได้แก่ หมู่บ้านบ่อหิน บ้านพรูจุด บ้านดุกุน บ้านไสตันวา บ้านไร่ออก บ้านหัวหิน บ้านใหม่ บ้านโต๊ะบัน และบ้านปากคลอง แต่มีถึง 7 หมู่บ้านที่มีทรัพยากร การท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

1. บ้านบ่อหิน ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ทะเลบ้านบ่อหิน และบ่อน้ำจืดศักดิ์สิทธิ์ โทมสเตย์
2. บ้านพรูจุด ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ หัตถกรรมจักสานจากเตยปาหนัน
3. บ้านดุกุน ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ หัตถกรรมจักสานจากเตยปาหนัน
4. บ้านไสตันวา ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การผลิตเครื่องแกงทำมือ
5. บ้านหัวหิน ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ พื้นที่ชายหาดที่สวยงาม
6. บ้านโต๊ะบัน ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การทำกล้วยฉาบ
7. บ้านปากคลอง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การทำปลาเค็มกางมุ้ง

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (Potential attraction) หมายถึง ความพร้อมของแหล่งทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แต่ละแห่ง ที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมคุณค่าและความสำคัญ การตอบรับ ของประชาชนในท้องถิ่น และการจัดการของแหล่งท่องเที่ยว (สมชาย เลี้ยงพรพรรณ.2547. หน้า 12)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่ของชุมชนบ่อหิน มีลักษณะเด่นของทรัพยากร คือ มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ที่หาดูได้ยาก เช่น นกเหียงอก มีแหล่งปะการังน้ำตื้น และยังมีโฮมสเตย์ 3 หลังรองรับ ผู้เข้าพักได้ 40-50 คน สามารถกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้หลากหลาย อาทิเช่น พานักท่องเที่ยวดูน้ำตื้น ศึกษาวิถีชุมชนชายฝั่ง กิจกรรม CSR เช่น ธนาคารปู กิจกรรมต้นกล้าหญ้าทะเล

จากการที่ได้ศึกษาพื้นที่การท่องเที่ยวในแถบกลุ่มจังหวัดภาคใต้ จะเห็นได้ว่าพื้นที่เหล่านี้มีความงดงามทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณี ที่มีลักษณะเฉพาะพื้นที่เป็นอย่างมาก และยังมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ โดยเฉพาะพื้นที่ของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชน เพราะมีทั้งความงดงามของธรรมชาติ เช่น เขาเจ็ดยอด หมู่เกาะต่างๆ และยังมีวิถีชีวิตประมงที่ยังคงรักษารูปแบบการทำประมงแบบดั้งเดิม รวมทั้งกลุ่มชาวบ้านยังประกอบอาชีพเสริมในการจัดทำจักสานจากธรรมชาติที่มีอยู่อันได้แก่ เตยปาหนัน

นอกจากนี้ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ยังมีเรื่องราวในตำนานที่ยังเป็นเรื่องเล่าสืบทอดกันมาเช่น ตำนานเรื่องบ่อน้ำจืดในพื้นที่น้ำเค็ม สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างธรรมชาติ วิถีชาวบ้านและตำนานเรื่องเล่าได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการดูแลพื้นที่ของคนในชุมชนก็มีความพร้อมในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดการศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงงานวิจัยเพื่อรองรับศักยภาพของการท่องเที่ยวของชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้แล้วคาดว่าในอนาคตมีความเป็นไปได้สูงที่ พื้นที่การท่องเที่ยวของต.บ่อหิน อ.สิเกา จะเป็นการเชื่อมธุรกิจทางด้านการท่องเที่ยวสู่ AEC และนานาชาติอย่างแท้จริง ของจังหวัดตรัง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้พื้นที่ที่มีทรัพยากรเหล่านี้มีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งยังเป็นสิ่งที่มีจำกัด แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ การพักผ่อนหย่อนใจ การออกกำลังกาย การศึกษาหาความรู้ การอนุรักษ์และฟื้นฟูชนบทธรรมเนียม ประเพณี และศิลปวัฒนธรรม จึงมีการนำมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการพัฒนาไปใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างแพร่หลายมากในหลายพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แตกต่างกันไปตามศักยภาพ ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และการนำมาใช้ประโยชน์ หนึ่งพื้นที่ในชุมชนบ่อหิน เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญบริเวณหนึ่งของจังหวัดตรังและยังไม่มีใครรู้จักมากนัก ดังนั้นการศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณดังกล่าวจะทำให้ได้แนวทางการพัฒนา และการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณชุมชนบ่อหินให้มีศักยภาพที่จะรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้มากขึ้น ซึ่งในการศึกษานี้มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรองรับ ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวความคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. ทฤษฎีและแนวความคิดด้านการจัดการการท่องเที่ยว
3. ทฤษฎีทฤษฎีและแนวความคิดด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 เอกสารงานวิจัยด้านศักยภาพการท่องเที่ยว

4.2 เอกสารงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1. ทฤษฎีและแนวความคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-tourism)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2546) ได้กล่าวโดยสรุปของความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่า ช่วงกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแพร่ขยายไปทั่วโลกและททท.จัดทำแผนพัฒนาและอนุรักษ์การท่องเที่ยว จึงได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่อง Ecotourism ระยะเวลาแรกขณะทำงานมีมติใช้คำจำกัดความ Ecotourism ในความหมายภาษาไทยว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์”

โดยมีความประสงค์ที่จะสื่อความหมายให้กับชาวไทยทุกระดับเข้าใจว่า รูปแบบการท่องเที่ยว Ecotourism นับเป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมในการรับรู้ของชาวไทย คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อมา ททท. ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ทำการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศและขอให้ราชบัณฑิตยสถานกำหนดความหมาย ในที่สุดได้ความหมายของคำว่า Ecotourism คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศน์ สิ่งแวดล้อมและการ

ท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

Ceballos Lascurain (1991) อาจจะเป็นคนแรกที่ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า “เป็นการท่องเที่ยว รูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น”

Elizabeth Boo (1991) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า “การท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

The Ecotourism Society (1991) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า “การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศและในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น”

Western (1993) ได้ปรับปรุงคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ The Ecotourism Society ให้สั้นและกะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นคือ “การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น”

The Commonwealth Department of Tourism (1994) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือ การท่องเที่ยว ธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน คำว่าธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่ารักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้นหมายถึง การปันผลประโยชน์ต่างๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เสรี เวชบุษกร (2538) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า “การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว ที่เป็นธรรมชาติและต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งหมายรวมถึงวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย”

ปรัชญาของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ กล่าวถึงปรัชญาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. Ecologically Sensitive หมายถึง จิตสำนึก หรือความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศผู้รับผิดชอบคือผู้ประกอบการ หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพื้นที่นักท่องเที่ยว และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในส่วนต่าง ๆ ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องนำเรื่องความรับผิดชอบต่อจิตสำนึกเข้ามาผูกติดกับวิธีการจัดการที่สร้างขึ้น

2. Low Impact หมายถึง การเกิดผลกระทบน้อย ซึ่งตรงกันข้ามกับการท่องเที่ยวแบบ Mass Tourism ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นจะอย่างไรให้การบริหารและจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกิดผลกระทบที่น้อยที่สุด ทั้งนี้หมายรวมถึงการไม่ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดใหญ่ ถาวร หรือมีปริมาณค่อนข้างมาก แต่จะเน้นสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่มีความสะดวกสบายพอสมควร สอดคล้องผสมกลมกลืนไปกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. Educational หมายถึง จะต้องมีการบริการข้อมูลข่าวสารเพื่อให้การศึกษาให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว หรือผู้ที่เข้าไปใช้ประโยชน์ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแต่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีมากกว่าศูนย์บริการ ควรจะมีทางเดินเท้าที่เปิดโอกาสให้คนได้ออกไปสัมผัสเรียนรู้ธรรมชาติ มีเอกสารพกติดตัวเป็นคู่มือในการเดินทางไปศึกษาหาความรู้เช่น คู่มือดูสัตว์ดูนกดูต้นไม้เป็นต้น ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะธรรมชาติที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่นั้น

4. Local Benefit หมายถึง การกระจายรายได้ไปสู่คนในท้องถิ่น คือ เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ หรือให้บริการการท่องเที่ยวตั้งแต่ระบบที่พัก อาหารสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมทั้งเป็นมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น ผู้นำทาง หรือผู้ให้บริการระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ นอกจากนั้นคนในท้องถิ่นจะต้องได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยวด้วย (สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. 2538 : 27-28)

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึก (awareness) และความเข้าใจ (understanding) ของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ
2. เพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่มีคุณค่าสูงให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว
3. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่
4. เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังมุ่งเน้นที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่ปรากฏในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลายและวิวัฒนาการของกลุ่มชนเหล่านั้นด้วย (ยุคตินิรัตน์ตระกูล. 2538 : 53-55)

แนวคิดพื้นฐานและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (เข้าถึงได้จากเว็บไซต์

http://research.culture.go.th/ebook/ne189/_files/assets/common/downloads/publication.pdf

เมื่อวันที่ 01 กุมภาพันธ์ 2560)สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2539) ได้กล่าวถึง

แนวคิดพื้นฐานและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไว้ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และทรงคุณค่าในพื้นที่นั้น

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีการจัดการอย่างยั่งยืน ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างต่ำ และช่วยส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ให้ยั่งยืนตลอดไป

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ และการให้ศึกษา เกี่ยวกับระบบนิเวศ และ สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจ และประสบการณ์ที่มีคุณค่าเพื่อสร้างความ ตระหนักและจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. เป็นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การกระจายรายได้ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศโดย คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาคบริการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากกว่าการ ท่องเที่ยวที่เคยส่งเสริมกันมาตั้งแต่อดีต

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ดรรรชนี เอมพันธ์ และสุรเชษฐ เชนฐมาส (2539) กล่าวว่า โดยทั่วไป การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่ยังคงดำรงไว้ซึ่งสภาพ ดั้งเดิมของระบบนิเวศท้องถิ่น ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

2. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะต้องมีความรู้ที่เข้ากับวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาความรู้และ ประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท

2.1 นักท่องเที่ยวแบบหวัหะหะที่เน้นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าขณะที่เที่ยวชมธรรมชาติ

2.2 นักท่องเที่ยวที่เน้นเจาะจงไปที่สถานธรรมชาติโดยเฉพาะ เพื่อจะได้รู้เข้าใจใน ธรรมชาติหรือประเพณีท้องถิ่น

2.3 นักท่องเที่ยวที่ชอบไปสถานที่แปลกๆ ที่ไม่เคยไปมาก่อน

2.4 นักท่องเที่ยวที่บังเอิญต้องไปชมธรรมชาติ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมท่องเที่ยวที่ ตนเองเลือกไป

3. การตลาด นับเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้ไปเที่ยว เป็นสื่อกลางระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยว ในการให้ข้อมูลเพื่อเป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่ารูปแบบของการ ท่องเที่ยวในลักษณะเช่นนี้เหมาะสม กับความสนใจและตรงตามความต้องการของตนเองหรือไม่

4. การบริการ ต้องเน้นการให้ข้อมูลข่าวสารและการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่นบริการด้านสื่อความหมายธรรมชาติ การมีส่วนร่วม ของประชาชนท้องถิ่น การจัดที่พักสอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีคฤหาสน์นำ ทางในการเดินป่า เป็นต้น

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นพบว่าในการศึกษาด้านอนุรักษ์ สามารถนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ 4 ประการ มาใช้ในกระบวนการทำวิจัยในครั้งนี้ นอกจากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยยัง

ต้องใช้แนวคิดด้านการจัดการท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากร
ทางการท่องเที่ยวของชุมชน

2. ทฤษฎีและแนวความคิดด้านการจัดการการท่องเที่ยว

แนวคิดศักยภาพและการจัดการท่องเที่ยว (เข้าถึงได้จากเว็บไซต์
http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Marketing2555/ARPHAWADEE%20%20TABSIRAK/05_ch2.pdf เมื่อวันที่ 02 กุมภาพันธ์ 2560)

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวคือความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการ
ปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นมีเพียงพอที่จะดึงดูดใจ
นักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2529) ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณา และการกำหนดศักยภาพหรือ
ความสำคัญ ของแหล่งท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทาง
ประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและวิถีชีวิต
2. ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางระยะเวลาจากตัว
เมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว
3. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่างๆระบบไฟฟ้า
ประปาโทรศัพท์และการรักษาความปลอดภัย
4. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่นๆของแหล่ง
ท่องเที่ยว
5. ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ข้อจำกัดทางด้านบริการสาธารณูปโภค
ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
6. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวใน
แหล่งท่องเที่ยว

ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของ (จารุจน์ กลิ่นดีปาลี , 2541)
โดยต้องครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านพื้นที่ คือการดึงดูด
นักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ประวัติศาสตร์
โบราณวัตถุสถานที่ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นรวมทั้งต้องมีปัจจัยอื่นที่ดึงดูด
ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะภูมิทัศน์ความสะดวก ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น
สภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นต้น

2. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการจัดการคือความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับ การจัดการควบคุมกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่

3. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ คือ การพิจารณาถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่โอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

4. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบ ด้านการมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาว่า องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ทั้งนี้ในการพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการศึกษาทรัพยากรที่มีอยู่ ก่อนที่จะวางแผนพัฒนาหรือส่งเสริมใดๆ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร (2542) แบ่งองค์ประกอบที่นำมาเป็นเครื่องบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจหลักของการท่องเที่ยว พิจารณาจากสถานที่ตั้งและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวนั้นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหลายๆ ด้าน เช่น ความต้องการในด้านความสงบในการพักผ่อน ความสนุกสนาน การหาประสบการณ์ ซึ่งปัจจัยจูงใจหลักแบ่งได้ 3 ชนิด ได้แก่ ปัจจัยจูงใจด้านธรรมชาติ ปัจจัยจูงใจด้านประวัติศาสตร์และศาสนา และปัจจัยจูงใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น

2. ปัจจัยประกอบ ได้แก่ คุณค่าดึงดูดใจจากสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิประเทศและลักษณะภูมิทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์ ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคม ภัยธรรมชาติและ การเมือง

3. ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐาน ด้านที่พักและอาหาร การสื่อความหมาย ข้อมูลข่าวสาร การให้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ตลอดจน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ร้านจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

4. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ต้องพิจารณาถึงโครงข่ายการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ บริการสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า น้ำ การระบายน้ำ การกำจัดขยะตลอดจนระบบการสื่อสาร โทรคมนาคมสรุปได้ว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นว่ามีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพองค์กรจากความพร้อมหรือความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรต่างๆ ตลอดจนระบบ

บริหารจัดการ ได้แก่โครงสร้างขององค์กร ,บุคลากร ,งบประมาณ ,วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนวิทยาการหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นพบว่าในการศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยว สามารถนำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ 6 ประการ มาใช้ในกระบวนการทำวิจัยในครั้งนี้ นอกจากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยยังต้องใช้ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

3. ทฤษฎีและแนวความคิดด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (Potential attraction)

กรมพัฒนาชุมชน (2541) กล่าวไว้ว่าประเทศไทยเรามีการใช้คำที่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมาเป็นเวลาช้านานแล้วโดยในระยะแรกๆ ใช้คำว่า “ไปเที่ยว” หมายถึงการเดินทางไปในที่ต่างๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน คำว่า “ท่องเที่ยว” เริ่มมีการใช้มากขึ้นในปีพ.ศ.2479 และในปีพ.ศ.2480 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาความหมายของการ “ท่องเที่ยว” มีความหมายเชิงเที่ยวเตร่เหลวไหลได้ ต่อมาในปีพ.ศ.2492 สมเด็จพระมหามหึนราธิปพงศ์ประพันธ์ จึงได้ประทานคำว่า “ทัศนจาร” ขึ้นมาใช้ ทำให้ความหมายของการ “ท่องเที่ยว” เริ่มมีความหมายกว้างขวางขึ้น เพื่อมีการโอนสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวจากกระทรวงคมนาคมมาอยู่กรมโฆษณาการ คำว่า “ท่องเที่ยว” ก็จึงมีความหมายไม่ตรงกับ “ไปเที่ยว” หรือ “เที่ยว” หรือ “ทัศนจาร” แต่มีความหมายเป็นการเป็นงานจนเป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่ง ความหมายในเชิงการศึกษาที่นำมาใช้กันมาก คือ “ทัศนศึกษา” กล่าวโดยสรุป คำว่า “การท่องเที่ยว” หมายถึงการเดินทางพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อหาความสนุกสนาน การประชุมสัมมนาเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อการติดต่อธุรกิจตลอดจนการเยี่ยมเยือนญาติมิตร

การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สุรเชษฐ ๑ เชษฐมาส และคณะ (2538 : 6-1-6-5, 6-11, 6-16, 6-18) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ : กรณีภาคใต้ และได้ประเมินศักยภาพของพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยยึดหลักการและวิธีการประเมินศักยภาพ ดังนี้

1. หลักการ การประเมินศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยึดแนวความคิดเรื่องการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นบรรทัดฐาน กล่าวคือ พื้นที่ที่เหมาะสมจะต้องเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว มีคุณค่าความเป็นธรรมชาติในตัวเอง มีการจัดการในพื้นที่ที่จะมุ่งเน้นเฉพาะการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือเข้าถึงธรรมชาติมากขึ้น เสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์และจรรยาบรรณด้านการท่องเที่ยว โดยมุ่งให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบในการรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรเหล่านั้นเสื่อมโทรมลงไป นอกจากนั้นยังพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อีกด้วย ผู้ศึกษาได้นำหลักการดังกล่าวมาพิจารณาในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

รายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์ต่าง ๆ ในการประเมินศักยภาพตลอดจนค่าถ่วงน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์แต่ละตัว (W_i) ในการบ่งชี้ถึงศักยภาพของพื้นที่ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 เกณฑ์การบ่งชี้ศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาคใต้

ตัวแปร (variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (W_i)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
1. ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว	$W_1 = 5$	พื้นที่ใดที่มีจำนวนชนิดพันธุ์และจำนวนประชากรอยู่มากโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะสามารถพบเห็นสัตว์ป่ามีสูง ซึ่งจะ เป็นสิ่งดึงดูดให้เข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะพบเห็นสัตว์ป่าตามธรรมชาติ
1.1 โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า (sighting opportunity) พิจารณาจากความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่า (species diversity) และประชากรสัตว์ป่า (population abundance)		
1.2 ความเป็นแหล่งรวมสัตว์หายาก (rare spp.) สัตว์หายากใกล้สูญพันธุ์ (endangered spp.) หรือชนิดพันธุ์ใหม่ ที่ค้นพบ (new found spp.)	$W_2 = 5$	สัตว์ป่าหายากและใกล้สูญพันธุ์ หมายถึงสัตว์ป่าที่ ไม่มีโอกาสพบเห็นได้โดยทั่วไป มีจำนวนประชากร ในธรรมชาติน้อย มีการกระจายแคบความต้องการ เห็นสัตว์ป่าเหล่านี้จะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยว เข้ามา
1.3 ความหลากหลายของสังคมพืช (plant community diversity)	$W_3 = 4$	จำนวนชนิดของสังคมพืช สามารถจัดระดับความ ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ดังนี้ ป่า 1 ชนิด ระดับความดึงดูดต่ำ ป่า 2 ชนิด ระดับดึงดูดปานกลาง ป่า $> = 3$ ชนิด ระดับดึงดูดสูง
1.4 ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช (plant community status)	$W_4 = 4$	จัดเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดให้ เข้าไปในพื้นที่มี 3 ระดับ คือ ระดับดี : พื้นที่ที่ยังเป็นป่าดั้งเดิม ไม่มีการบุกรุกโดยราษฎรแต่อย่างใด ระดับปานกลาง : พื้นที่ที่เคยถูกบุกรุกโดยราษฎร แล้ว แต่สามารถทดแทนคืนกลับสภาพเป็นป่า สมบูรณ์อีกครั้ง ระดับต่ำ : พื้นที่ที่กำลังถูกบุกรุกโดยราษฎร

ตัวแปร (variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
1.5 ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ (เฉพาะระบบนิเวศบนบกเท่านั้น) (ecosystem uniqueness)	W ₅ = 5	<p>หรือ พื้นที่บางส่วนถูกยึดครองโดยราษฎรเข้ามาทำกิจกรรมจนทำให้สภาพป่าดั้งเดิมแปรเปลี่ยนสภาพไป</p> <p>ในการตีความตัวบ่งชี้จะระบุว่า มีหรือไม่มี ถ้ามีจะ มีความโดดเด่นในเรื่องใด หรือเป็นระบบนิเวศป่า ชนิดใด พร้อมระบุชนิด เช่น ระบบนิเวศป่าพรุน้ำจืด ที่จังหวัดนครราชสีมา หรือระบบนิเวศป่าดิบชื้นในที่ต่ำ ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประบางคราม จังหวัด กระบี่ ที่หายากและมีจำนวนน้อยในประเทศไทยจะมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวสูง</p>
1.6 ความเป็นแหล่งรวมพืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์หรือพืชที่ค้นพบชนิดใหม่ของโลก	W ₆ = 4	<p>การประเมินองค์ประกอบพื้นที่ในลักษณะนี้บอกได้ 2 ลักษณะคือ มีกับ ไม่มีเท่านั้น ซึ่งถ้ามีส่งผลให้เพิ่มความดึงดูดมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นต้องมีมาตรการหรือระบบการอนุรักษ์พันธุ์พืชชนิดดังกล่าวด้วย พร้อมระบุชนิดพันธุ์</p>
1.7 ความโดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่ (physical uniqueness / characteristics)	W ₇ = 5	<p>ลักษณะเด่นแปลกตาด้านกายภาพที่พบได้ยากในประเทศไทย เช่น น้ำตกร้อน น้ำพุร้อน ภูมิลักษณะวรรณ ถ้ำ และเกาะแก่งต่างๆ เป็นต้น โดยระบุประเภทของลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัวที่ปรากฏในพื้นที่ และให้คะแนนจากการเปรียบเทียบลักษณะโดดเด่นดังกล่าวกับที่พบเห็นจากสถานที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>

ตัวแปร (variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (W _i)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
1.8 ลักษณะโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือความเป็นอยู่ของชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ธรรมชาติ (cultural uniqueness)	W ₈ = 5	<p>ได้แก่ชุมชนที่มีลักษณะดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนดั้งเดิมที่อาศัยในพื้นที่ธรรมชาติ - ชุมชนที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมดั้งเดิม
1.9 สภาพภูมิทัศน์ (landscape / seascape characteristics)	W ₉ = 5	<p>ลักษณะและองค์ประกอบของพื้นที่ที่ประกอบกันขึ้นเป็นสภาพทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่ปรากฏแก่สายตา ทั้งนี้พิจารณาจากตำแหน่ง มุมมอง ระยะห่างภูมิทัศน์ ประเภท และคุณภาพของภูมิทัศน์</p>
1.10 สิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง (marine resources and environment)	W ₁₀ = 5	<p>โดยพิจารณาจากคุณสมบัติรวมที่เป็นองค์ประกอบเช่น ความอุดมสมบูรณ์ ความสวยงามและความหลากหลายของปะการังและปลาสวยงาม ลักษณะของชายหาด (หน้ากว้าง หน้าแคบ หาดสองชั้น) และความงาม ตลอดจนคุณภาพของน้ำทะเลในพื้นที่ธรรมชาติแถบชายฝั่งและเกาะแก่งต่าง ๆ</p>
1.11 ลักษณะโดดเด่นทางโบราณวัตถุ โบราณสถาน ศิลปกรรมในพื้นที่ธรรมชาติ	W ₁₁ = 5	<p>พิจารณาจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มความหลากหลายและน่าสนใจในการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติถ้ามีศิลปวัตถุ โบราณวัตถุโบราณสถานในพื้นที่ธรรมชาติจะมีศักยภาพสูงในการดึงดูด - การให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และศิลปกรรมที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว - ความโดดเด่นของศิลปวัตถุโบราณวัตถุ โบราณสถาน ตลอดจนความเก่าแก่ที่มีค่าแก่

ตัวแปร (variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (W _i)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
		การอนุรักษ์
2. โอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการ ให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม (environmental awareness and educational opportunity)	W ₁₂ = 5	พิจารณาจาก <ul style="list-style-type: none"> - สภาพทรัพยากรในพื้นที่ที่จะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และมีจิตสำนึก - การดำเนินงานในปัจจุบัน ขององค์กรที่รับผิดชอบในพื้นที่ในการส่งเสริมจิตสำนึกและการเรียนรู้โดยพิจารณาจากโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติและกิจกรรมส่งเสริมด้านการอนุรักษ์
3. ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ (diversity of ecotourism activities)	W ₁₃ = 4	ศักยภาพของพื้นที่จะสูง ถ้ามีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้หลาย ประเภท เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรม ที่ตนพอใจได้ <ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพพื้นที่ต่ำกิจกรรมท่องเที่ยว 1 ประเภท - ศักยภาพพื้นที่ปานกลางกิจกรรมท่องเที่ยว 2-3 ประเภท - ศักยภาพพื้นที่สูงกิจกรรมท่องเที่ยว > 3 ประเภท
4. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (accessibility)	W ₁₄ = 1	พิจารณาจาก <ol style="list-style-type: none"> 1. ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 2. ฤดูกาล / ช่วงเวลาที่สามารถเข้าพื้นที่ได้ 3. ความถี่ของยานพาหนะประจำทาง / รับจ้างในการนำนักท่องเที่ยวเข้าถึงพื้นที่ 4. สภาพของเส้นทาง(ด้านความลำบากในการเดินทาง) 5. ประเภทของยานพาหนะ(เช่นเดินทางโดยรถอย่าง เดี่ยว หรือเดินทางด้วยรถและเรือประกอบกัน เป็นต้น

ตัวแปร (variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
5. ความปลอดภัย (safety)	W ₁₅ = 4	จำแนกเป็นความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินระหว่าง การเดินทาง และความปลอดภัยในพื้นที่ พิจารณามี มากน้อยเพียงใด เช่น ความปลอดภัยจากกลุ่มขบวนการ แบ่งแยกดินแดน โจร ผู้ร้ายท้องถิ่น โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุ เหตุระหว่งการเดินทางโดยรถ / เรือ โดยพิจารณาจาก สถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ความพร้อมของเจ้าหน้าที่รัฐ ในการให้ความปลอดภัย เขตพื้นที่ที่เปราะบางต่อความมั่นคง สภาพเส้นทางในด้านความปลอดภัย เป็นต้น
6. ความสอดคล้องระหว่างการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ในปัจจุบัน และ / หรือที่จะพัฒนา อนาคตกับกิจกรรมท่องเที่ยวปัจจุบัน (conventional recreation)	W ₁₆ = 5	ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวปัจจุบันที่มีต่อการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ พิจารณาจากรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น พฤติกรรม และกิจกรรมซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพของการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ลดลง

2. วิธีการประเมินศักยภาพ กำหนดระดับของศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และระดับของผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยวิธี Weighting Score Method ทั้งนี้มีรายละเอียด ของขั้นตอนการประเมิน ดังนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติของจังหวัด ต่าง ๆ ในภาคใต้ ประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น แผนการท่องเที่ยวของจังหวัดที่จัดทำโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ข้อมูลพื้นฐานด้านระบบนิเวศ สัตว์ป่า และ อื่น ๆ จากกรมป่าไม้และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มาพิจารณาให้คะแนน (Rating) เกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในตาราง 3 ทั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้แบ่งระดับของการให้คะแนน เพื่อชี้ศักยภาพของ ความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็น 3 ระดับ ดังนี้

- ระดับที่มีศักยภาพสูง ให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 3
- ระดับที่มีศักยภาพปานกลาง ให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 2
- ระดับที่มีศักยภาพน้อยหรือต่ำ ให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 1

ด้านการพัฒนา (Develop)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้ให้ความหมายของคำว่า พัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (directed change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้แน่นอนล่วงหน้า (planned change)

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ให้ความหมายของคำว่า พัฒนา หมายถึง การกระทำให้เกิดขึ้น คือเปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า

อมร รักษาสัตย์ และ ชัตติยา กรรณสูต ได้ให้ความหมายของคำว่าพัฒนาว่าหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบที่ทำการ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบที่ทำการ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพ (qualitative changes) ส่วนการแปลงรูป (transformation) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตัวกระทำการ (environmental changes) ซึ่งนอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพและปริมาณ เช่น การคมนาคมของประเทศไทยเมื่อเริ่มแรกได้มีการใช้รถเทียมม้า แล้วปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยใช้เครื่องจักรไอน้ำมาทำรถไฟ และค่อย ๆ ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ๆ เรื่อยยิ่งขึ้น ๆ การเปลี่ยนแปลงจากรถม้ามาเป็นรถไฟหรือเป็นรถยนต์หรือเครื่องบิน จนเป็นจรวดก็ตี นับได้ว่าเป็นการพัฒนา

ทิตยา สุวรรณชฎ ได้อธิบายการพัฒนา ไว้ว่า การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการและได้กำหนดทิศทางและมุ่งที่จะควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงด้วย สภาวะการพัฒนามีลักษณะสามประการคือ 1. ใช้ความรู้ความสามารถของตนได้เต็มที่โดยไม่มีสภาวะครอบงำ เช่น ความบีบคั้นทางการเมือง ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ หรือความไม่สมบูรณ์ในอนามัย ทุกคนสามารถที่จะนำเอาศักยภาพของตนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่น การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของไทยไม่สามารถจะใช้รถแทรกเตอร์แบบอเมริกาได้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ได้ประดิษฐ์ “ควายเหล็ก” ขึ้นมาใช้ไถนาในสภาพแวดล้อมของสังคมไทย

วิทยากร เชียงกุล กล่าวไว้ว่า การพัฒนาที่แท้จริงควรหมายถึงการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมและจิตใจและความสงบสันติ ซึ่งนอกจากจะขึ้นอยู่กับ การได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของร่างกายแล้ว ประชาชนยังต้องการพัฒนาทางด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดี การพักผ่อนหย่อนใจ และการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจด้านต่าง ๆ ด้วย ความต้องการทั้งหมดนี้บางครั้งเราเรียกกันว่าเป็นการพัฒนา “คุณภาพ” เพื่อให้เห็นว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การเพิ่มปริมาณสินค้าหรือการเพิ่มรายได้เท่านั้น หากอยู่ที่การเพิ่มความพอใจความสุขของประชาชนมากกว่า

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก 4 ประการดังนี้

1. การดำเนินกิจกรรมในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลต่อชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศชุมชน
ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว

4. การประสานเข้าด้วยกันของความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (มนัส สุวรรณ และคณะ. 2543 : 9)

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องพิจารณาถึงสาระสำคัญ ดังนี้

1. การจัดการทรัพยากร จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ
2. ความต้องการทางเศรษฐกิจโดยคำนึงว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ต้องมีความสามารถในการสร้างกำไรเพื่อความอยู่รอด และผลประโยชน์ของชุมชน
3. การตอบสนองความต้องการ หรือพันธะทางสังคม หมายถึงการให้ความเคารพต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนต่าง ๆ รวมตลอดจนความหลากหลายและมรดกเชิงวัฒนธรรม
4. สุขนรียภาพของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมต่าง ๆ การดำรงรักษาไว้ซึ่งสุขนรียภาพของสถานที่เหล่านั้น คือ ภารกิจสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว
5. การคำนึงถึงกระบวนการและขอบเขตทางนิเวศวิทยา เพื่อให้การพัฒนาสามารถดำรงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งทางกายภาพและชีวภาพที่เปราะบางเอาไว้ได้
6. การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพรรณและสัตว์ต่าง ๆ
7. การดำรงไว้ซึ่งระบบสนับสนุนชีวิต (Life-supporting System) ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหมดในโลกมีชีวิตรอดต่อไปได้ (มนัส สุวรรณ และคณะ. 2543 : 9-10)

การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การปรับปรุง และการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมให้คงความงดงามและมีคุณค่าเป็นทรัพยากรของชาติสืบไป พร้อมทั้งใช้ป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยือนในท้องถิ่นของตน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2529 : 14)
- 2 การอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง การนำเอาสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นมาใช้อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมวลชนมากที่สุด รวมทั้งพยายามที่จะรักษาหรือคงสภาพเดิม ของสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ (วรรณวาทษ์วานิช. 2539 : 62)

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 เอกสารงานวิจัยด้านศักยภาพการท่องเที่ยว

ศิริวรรณ เต็มสุข(2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นผลิตภัณฑ์ธุรกิจชุมชน พบว่านโยบายและความช่วยเหลือของรัฐบาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน

เลย ที่ผ่านมานโยบายการท่องเที่ยวถูกกำหนดโดยชุมชนเอง กล่าวคือ การกำหนดการได้รับความช่วยเหลือร่วมมืออย่างดีจากสมาชิกชุมชนนั้น ส่งผลให้ชุมชนนั้นอยู่ในภาวะที่สามารถพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี ชุมชนมีความเข้มแข็ง รวมถึงการเจริญเติบโตของรายได้ภายในชุมชนควบคู่กันไปกับการรักษาสภาพแวดล้อมให้สวยงามและยั่งยืนมากขึ้น

พรชัย ปรีชาปัญญา (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสถานภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยช้างในจังหวัดเชียงใหม่วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัยโครงการวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินสถานภาพโดยรวมอุตสาหกรรมเลี้ยงช้างเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ และประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ เศรษฐกิจ สภาพสังคมของบุคคล และชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับธุรกิจนี้ตลอดจนสถานภาพและสุขภาพของตัวช้างเอง

พนมวรรณ อยู่ดีและคณะ (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องทางเลือกและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัยโครงการวิจัยจัดทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปัจจุบัน และเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม ข้อเสนอสำคัญที่จะนำไปสู่การยกระดับของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมต้องมีการจัดตั้งกลไกประสานงานที่เป็นทางการ ในรูปแบบของคณะกรรมการมีชุมชนเป็นหลักในการบริหารจัดการพร้อมทั้งมีหน่วยงานซึ่งนำสนใจการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างจริงจังร่วมกันอยู่ในคณะกรรมการด้วยทั้งนี้มีบทบาทภาระหน้าที่ตามนโยบายขององค์กรเท่านั้น บทบาทของภาระหน้าที่ของกลไกต้องชัดเจน เพื่อเอื้อต่อการประสานงานความร่วมมือในการปฏิบัติงานมีการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการบริหารการจัดการ ด้านความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวและมีการสร้างความเข้าใจของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน องค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องมีบทบาทภาระหน้าที่หลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

กนิษฐา อู่ถาวร และคณะ(2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีส่วนร่วมของชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง สาขาหนองแม่นาจังหวัดเพชรบูรณ์ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัยโครงการวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง ซึ่งอยู่ภายในท้องถิ่นของตน และศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในท้องถิ่น

วัชรินทร์ ศรีสัตบุตร และคณะ(2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านถ้ำหนองเปี้ย ตำบลศรีดงเย็น อำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัยโครงการวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อันได้แก่ ภูเขา ป่าไม้และน้ำ (ตาน้ำ) ให้เป็นมรดกแก่ชนรุ่นหลังนอกจากนั้นยังเป็นการศึกษาค้นหาารูปแบบการจัดการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วมและเพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ

ร่วมกัน วางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน โดยการพึ่งตนเองและร่วมกันสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ข้อสรุปที่สำคัญที่จะไปสู่การยกระดับของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมมีดังนี้

1. การปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. พระสงฆ์ ครู และชาวบ้านเห็นพร้อมต้องกันว่าเยาวชนมีความสำคัญเพื่อให้มีการ

อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและดำเนินงานบังเกิดผลในเชิงปฏิบัติอย่างแท้จริง ควรปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ครูเตรียมจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพื่อให้เยาวชนศึกษาเรียนรู้ถึงฐานทรัพยากรธรรมชาติที่ท้องถิ่นมีอยู่และรู้จักพัฒนาการของชุมชน รวมทั้งสร้างโอกาสให้พระสงฆ์ชาวบ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ครู และนักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

3. การใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ชาวบ้านเด่นร่องธารและบ้านถ้ำหนองเปี่ยมมีความตั้งใจที่จะใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน กระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพของระบบนิเวศ รวมทั้งรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นต้นทุนที่ชุมชนมีอยู่ พร้อมทั้งนำเอาองค์ความรู้ใหม่เรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจเป็นการสร้างรายได้เสริมให้ชุมชน และพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

4. การพัฒนาบุคลากรเป็นภาคีเครือข่ายท้องถิ่นควรมีการพัฒนาศักยภาพชาวบ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้ทำหน้าที่เป็น “ภาคีเครือข่ายท้องถิ่น” เพื่อรองรับการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบนิเวศย่อยและวัฒนธรรมชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน และนำเดินป่าศึกษาธรรมชาติหรือให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับระบบนิเวศหนองน้ำแก่บรรดานักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

รุ่งรัตน์ ทองสกุล (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวรรณกรรมท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต ฟังงานและกระบี่ จากการศึกษาลักษณะการจัดการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวรรณกรรมท้องถิ่น พบว่า ชุมชนชาวไทยถิ่นยังไม่มึระบบการจัดการ ในการนำเสนอเพื่อการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพราะวิถีชีวิต ประเพณีของชุมชนยังไม่มึระบบการที่ชัดเจนและดีเด่นพอสมควร ส่วนวรรณกรรมท้องถิ่นแม้จะมีความโดดเด่นก็ไม่เป็นที่ต้องการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนวิถีชีวิต ประเพณี ที่น่าสนใจ มีการจัดการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนแต่ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ส่วนวรรณกรรมท้องถิ่นไม่มีการนำเสนอเพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ชุมชนชาวไทยมุสลิมวิถีชีวิต ประเพณี ที่น่าสนใจ มีการจัดการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนแต่ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจนนัก ส่วนวรรณกรรมท้องถิ่นไม่มีการนำเสนอที่เป็นระบบชัดเจน ชุมชนชาวเลวิถีชีวิต ประเพณี ที่น่าสนใจ เพราะความที่เป็นชนกลุ่มน้อย แต่ไม่มีการจัดการเพื่อใช้ภาษาชาวเล จึงทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ยาก

4.2 เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

อิทธิพล โกมลิล, (2553), หน้า 34 การวิจัยเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา บ้านวังน้ำมอก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านวังน้ำมอก จังหวัดหนองคาย โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มนักท่องเที่ยว และแบบสอบถามเชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องในชุมชน เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่อยากกลับมาพักผ่อนอีก และมีข้อเสนอแนะต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ อยากจะให้มีการบริการทางด้านนวดแผนโบราณ นวดสปา ปั่นจักรยานและความจะมีป้ายบอกทางให้ชัดเจน และป้ายความรู้ทางด้านแหล่งที่มาของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งด้วย การจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมต่อกระบวนการตั้งแต่การรับรอง การลงทะเบียน การบายศรีสู่ขวัญต้อนรับ การร่วมกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีรายได้ และตระหนักเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ เกิดความรู้สึกหวงแหนและต้องการอนุรักษ์ไว้

คมลักษณ์ สมทิพย์, (2557), หน้า 134 การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน สสำรวจความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชน และศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน โดยการวิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ประชาชนทั่วไป และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายในชุมชนมีการเปิดโอกาสและสร้างอาชีพให้กับชาวบ้าน ในด้านความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้ประเมินทั้ง 2กลุ่ม มีความคิดว่า ภายในชุมชนมีการอนุรักษ์วิถีชีวิตของชาวบ้านไว้ดั้งเดิม เช่น การขายของบนเรือ การนำของที่ผลิตเองมาจำหน่ายซึ่งถือเป็นธุรกิจท้องถิ่น ส่วนข้อเสนอแนะ คือ ต้องมีการช่วยประชาสัมพันธ์ โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ มีการพัฒนาและทุกฝ่ายเข้าใจในบทบาทและหน้าที่เป็นอย่างดี โดยภาครัฐและประชาชนมีการช่วยส่งเสริมให้มีการปฏิบัติและการทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

สุธี เสรีฐิติ, (2557), หน้า 120 การวิจัยเรื่องศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคกน อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนคลองโคกน จังหวัดสมุทรสงคราม ในบริบทของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อศึกษากระบวนการจัดการการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนคลองโคกน จังหวัดสมุทรสงคราม และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนคลองโคกน จังหวัดสมุทรสงคราม สู่ความยั่งยืน โดยการใช้วิจัยแบบผสมผสานและการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากชาวบ้านและผู้ประกอบการท่องเที่ยวบางส่วน ผลจากการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์ของชุมชน มีอัตลักษณ์ 3 ประการ ได้แก่ 1.มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ช้านาน มีวิถีชีวิตริมน้ำ มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ 2.

กระบวนการจัดการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ได้แก่ ชีตความสามารถในการรองรับของพื้นที่และส่งเสริมให้ชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการปลูกป่าชายเลน กิจกรรมการนั่งเรือชมวิถีชีวิตริมน้ำ และกิจกรรมอื่น ๆ และ 3. แนวทางการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ การให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของชุมชนปลูกฝังชาวบ้านให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนให้มีความสุข ข้อเสนอแนะ คือ ด้านคมนาคม ภายในชุมชนมีเส้นทางคมนาคมแค่เส้นทางเดียว ซึ่งมีหลุมบ่อขนาดใหญ่เป็นอันตรายแก่ผู้ใช้เส้นทาง หน่วยงานภาครัฐในชุมชนที่เกี่ยวข้องควรจะมีมาตรการในการจัดการปัญหาเหล่านี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดถนนที่ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการสัญจรเกิดความเสียหาย ภายในชุมชนมีการทำป้ายประชาสัมพันธ์ให้มีความชัดเจน มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อบริหารการจัดการด้านการท่องเที่ยว เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวบ้าน และส่งเสริมให้คนในชุมชนคลองโคกลน มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น มีการสร้างทัศนคติเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์ ว่าการท่องเที่ยวดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ธีรภรณ์ นกแก้ว, (2555), หน้า 50 การศึกษาวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดไทร กรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ตลาดน้ำวัดไทรได้รับความนิยมน้อยลง และการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตลาดน้ำวัดไทรพร้อมเสนอแนวทางในการพัฒนาฟื้นฟูตลาดน้ำวัดไทรให้มีชีวิตอีกครั้ง เป็นการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถาม จากการศึกษา พบว่า สาเหตุที่ทำให้ตลาดน้ำได้รับความนิยมน้อยลง ได้แก่ ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการของตลาดน้ำวัดไทรยังมีความขัดแย้งกันภายใน ประกอบกับความเจริญที่เข้ามาในพื้นที่ทำให้สภาพแวดล้อม วิถีชีวิตดั้งเดิมได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ทำให้ตลาดน้ำถูกลดบทบาทไปพร้อมกับการสัญจรทางน้ำ โดยหันมาใช้การสัญจรทางบก และย้ายขึ้นมาขายของบนบกแทน มีการพยายามฟื้นฟูหลายครั้งแต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จนสำนักเขตจอมทองเข้ามาฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีคุณค่าของตลาดน้ำให้ยังคงอยู่ต่อไป ต้องการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น แต่ก็ยังคงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผลสรุปในการศึกษาจึงสรุปได้ว่า หากจะนำหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาช่วยฟื้นฟู คงจะไปได้ยาก เพราะวิถีชีวิตแบบเดิมได้หมดไปแล้ว ไม่เหลือไว้ให้อนุรักษ์ แต่หากจะฟื้นฟูให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวซื้อขายสินค้าธรรมดาทั่วไปก็พอจะเป็นไปได้มากกว่า เพราะทุกวันนี้ก็มีคนเดินมาจับจ่ายใช้สอยที่ตลาดน้ำวัดไทรซึ่งจะเป็นตลาดบกส่วนมาก หรือหากต้องการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมขึ้นนี้อาไว้ ก็เสนอให้จัดงานเป็นงานรำลึกตลาดน้ำเป็นประจำทุกปี

พิมพ์ลักษณ์ พงศกรรังศิลป์ , (2557), หน้า 650 การวิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านโคกไทร จังหวัดพังงา มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน และองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไทร จังหวัดพังงา โดยวิเคราะห์ตามแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวตามแนวทางของ Shaw and Williams (2004) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไทรดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนที่ให้บริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ได้แก่ สป่าโคลน

ร้อนและทรายร้อน การเก็บหอยตลับ การพายเรือคายัค ทั้งนี้กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไทรได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงา มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการเติบโตอย่างยั่งยืนอุปสรรคประการหนึ่งของการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนต่าง ๆ คือ ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าทางการท่องเที่ยว บริบทชุมชน รวมทั้งอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน การบริหารจัดการที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนที่แท้จริงคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวตามบริบทของแต่ละชุมชนให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น ศักยภาพด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับ ศักยภาพทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะของแต่ละชุมชน ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้จากชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการจัดการการท่องเที่ยวจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนอื่น

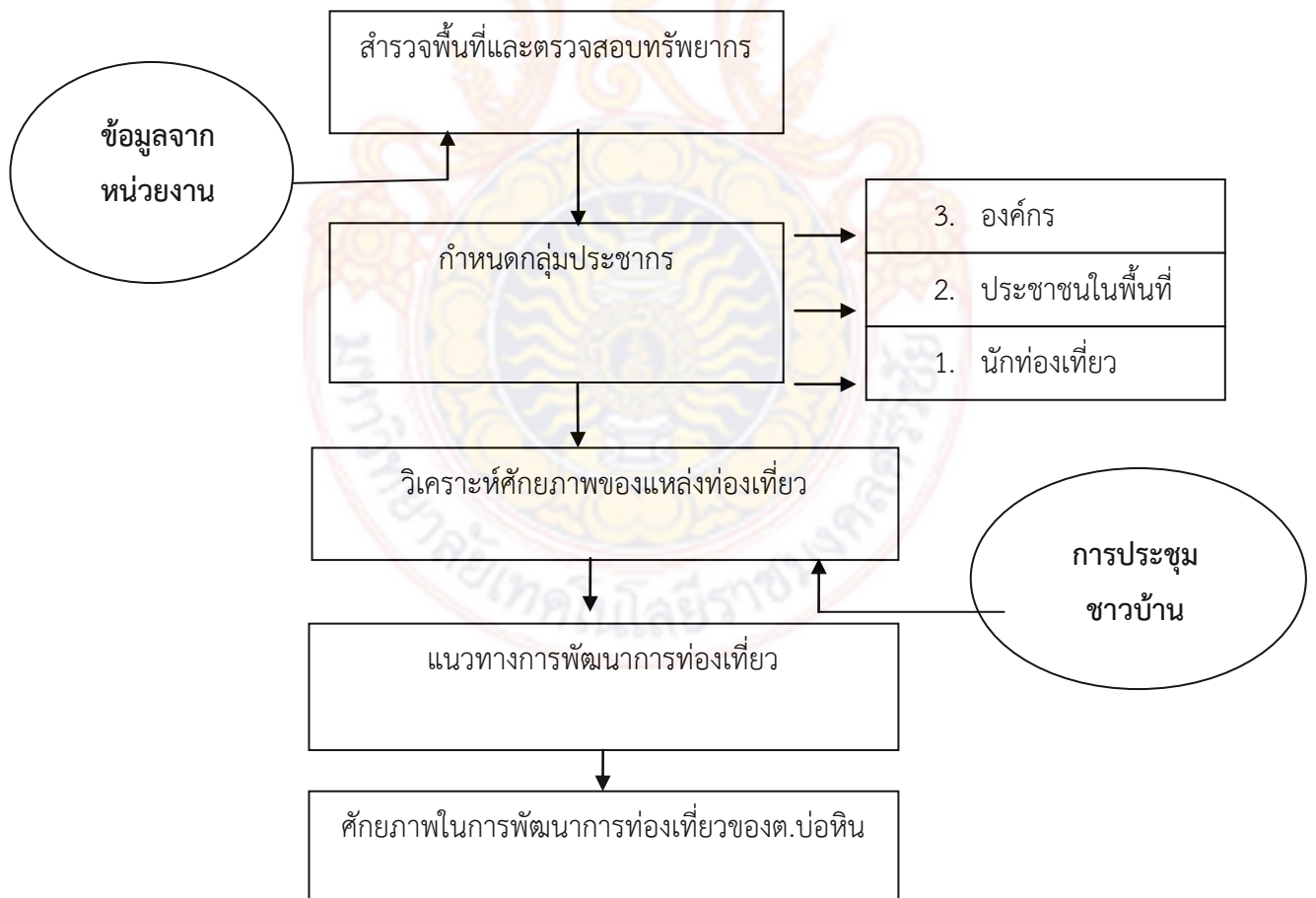
บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาและวิจัย

การศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณ ชุมชนบ่อหิน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
- 3.2 การกำหนดพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย
- 3.3 การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.4 เครื่องมือในการศึกษา
- 3.5 การสำรวจและประเมินศักยภาพ
- 3.6 การวิเคราะห์ผลข้อมูล
- 3.7 การสรุปผลข้อมูลและการเสนอแนวทางในการพัฒนา

3.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวความคิดในการทำวิจัย

3.2 การกำหนดพื้นที่และกลุ่มตัวอย่าง

1. พื้นที่ศึกษา อยู่ในบริเวณ ชุมชนบ่อหิน อ.สีเกา จังหวัดตรัง และพื้นที่โดยรอบที่อยู่ห่างจากชุมชน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ศึกษา เช่น วัด พิพิธภัณฑสถานหามล่าสัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์สวนสาธารณะ เนินเขา ภูเขา ทะเล บ่อน้ำ ชายหาด แหลม เกาะ อ่าว ตำนานต่างๆ เป็นต้น

3.3 การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่ใช้ศึกษา เช่น หนังสือวารสาร นิตยสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เช่น
  - 2.1 การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด แม่ฮ่องสอน
  - 2.2 โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศกรณีภาคใต้
  - 2.3 การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
  - 2.4 โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณี ศึกษา : วนอุทยานภูชี้ฟ้าจังหวัดเชียงราย
  - 2.5 การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
  - 2.7 การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง
  - 2.8 โครงการศึกษาของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา
  - 2.9 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ
  - 2.10 ศึกษาการจัดการกิจการของชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านคีรีวง ตำบล กำโลนอำเภอลานสกาจังหวัดนครศรีธรรมราช
- 3 . แผนที่แสดงเขตอำเภอ ตำบล เทศบาล และข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด พ.ศ. 2543 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.4 เครื่องมือในการศึกษา

ในการศึกษาจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือ 2 ชุด ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้ 1. การสร้างแบบประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว ในพื้นที่ชุมชนบ่อหิน ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาภาคสนาม แล้ว กำหนดขอบเขตการประเมินให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาสามารถ แบ่งเนื้อหาออก เป็น 6 ด้าน คือ ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม คุณค่าและ ความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น และการจัดการ ซึ่งการประเมินแต่

ละด้าน จะกำหนดเกณฑ์การประเมินหลักให้ครอบคลุม หลังจากนั้น จึงกำหนดเกณฑ์การประเมินย่อยที่ครอบคลุมเกณฑ์ประเมินหลัก และกำหนดคะแนนในแต่ละเกณฑ์ย่อย จากมาก-น้อย เป็น 5-1 หรือ 4-1 แล้วนำแบบประเมินนี้ไปทดลองประเมินจริงในบางแหล่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้กลับมา ปรับแก้แบบประเมินนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ประเมินกับทุกแหล่งต่อไป

2. การสร้างแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการ ศึกษาภาคสนาม โดยกำหนดคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา และสอดคล้องกับ แบบประเมินฯ ข้อมูลที่สอบถามประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง มาท่องเที่ยว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ความต้องการ หรือข้อเสนอแนะที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ (ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น ด้าน การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) และแนวโน้มในการกลับมาท่องเที่ยวแล้วนำแบบสอบถาม นี้ไปทดลองสอบถามนักท่องเที่ยวในบางแหล่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้กลับมาปรับแก้แบบสอบถาม นี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้สอบถามกับนักท่องเที่ยวในทุกแหล่งต่อไป แบบประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว ในพื้นที่ชุมชนบ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง และแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

แบบประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนบ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง

วัน/เดือน/ปี .....ชื่อแหล่ง .....

ที่ตั้ง.....

1. ด้านความสะดวกในการเข้าถึง

1.1 ลักษณะถนนจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยว

คะแนน

1) คอนกรีตเสริมเหล็ก หรือ ลาดยาง ตลอดสาย สภาพผิวถนนสมบูรณ์	5
2) คอนกรีตเสริมเหล็ก หรือ ลาดยาง แต่สภาพผิวถนนชำรุดบางช่วง	4
3) คอนกรีตเสริมเหล็ก หรือ ลาดยางไม่ตลอดสาย	3
4) ลูกกรง หรือ หินคลุก	2
5) ดิน	1

1.2 พาหนะที่เข้าถึงจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยว

คะแนน

1) รถบัส และ รถที่มีขนาดเล็กกว่า อาจรวมเรือด้วยก็ได้	5
2) รถยนต์ 4 ล้อ และ รถที่มีขนาดเล็กกว่า อาจรวมเรือด้วยก็ได้	4
3) รถสามล้อเครื่อง และ รถที่มีขนาดเล็กกว่า อาจรวมเรือด้วยก็ได้	3
4) เรือ	2

5) รถจักรยาน	1
1.3 พาหนะรับจ้างที่เข้าถึงจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
1) รถยนต์โดยสารประจำทาง เรือประจำทาง หรือ แพขนานยนต์	5
2) รถยนต์รับจ้างเช่าเหมา หรือ เรือยนต์รับจ้างเช่าเหมา	4
3) รถสามล้อเครื่องรับจ้างรถจักรยานยนต์รับจ้าง หรือ เรือหางยาวรับจ้าง	3
4) รถสามล้อถีบรับจ้าง	2
5) เดิน	1
1.4 ระยะทางจากถนนสายหลักถึงแหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
1) น้อยกว่า 1.00 กิโลเมตร	5
2) 1.00 – 3.00 กิโลเมตร	4
3) 3.01 – 6.00 กิโลเมตร	3
4) 6.01 – 10.00 กิโลเมตร	2
5) มากกว่า 10.00 กิโลเมตร	1
1.5 ป้ายชี้ทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
1) ป้ายบอกชื่อแหล่งลูกศรชี้ทาง และระยะทาง	5
2) ป้ายบอกชื่อแหล่ง และมีลูกศรชี้ทาง หรือ ระยะทาง อย่างใดอย่างหนึ่ง	4
3) ป้ายบอกชื่อแหล่งท่องเที่ยว	3
4) ป้ายบอกชื่อเส้นทางที่แหล่งนั้นตั้งอยู่ หรือ สถานที่ใกล้เคียงกับแหล่ง และมีลูกศรชี้ทาง หรือระยะทาง	2
5) มีป้ายบอกชื่อแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะบริเวณที่ตั้ง	1
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	
2.1 น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์สาธารณะ	คะแนน
1) มีครบทั้ง 3 อย่าง เพียงพอ	5
2) มีครบทั้ง 3 อย่างไม่เพียงพอ	4
3) มี 2 อย่าง คือ (1) .....(2)..... เพียงพอ	3
4) มี 2 อย่าง คือ (1)..... ..(2).....ไม่เพียงพอ	2
5) มี 1 อย่าง คือ (1)..... ..เพียงพอ หรือ ไม่เพียงพอ	1
2.2 ภาชนะรองรับขยะและการกำจัดขยะ	คะแนน
1) มีภาชนะรองรับขยะเพียงพอ และ มีการกำจัดขยะสม่ำเสมอ	5
2) มีภาชนะรองรับขยะเพียงพอ แต่การกำจัดขยะไม่สม่ำเสมอ	4
3) มีภาชนะรองรับขยะไม่เพียงพอ แต่ มีการกำจัดขยะสม่ำเสมอ	3

4) มีภาชนะรองรับขยะไม่เพียงพอ และการกำจัดขยะไม่สม่ำเสมอ	2
5) ไม่มีภาชนะรองรับขยะแต่มีการกำจัดขยะ	1
2.3 สถานที่จอดรถ และ ทำเทียบเรือ	คะแนน
1) มีที่จอดรถยนต์ รถสามล้อเครื่อง รถจักรยานยนต์ เป็นลานคอนกรีต หรือลาดยาง หรือ มีทำเทียบเรือ	5
2) มีที่จอดรถยนต์ รถสามล้อเครื่อง รถจักรยานยนต์ เป็นลานลูกรัง หินคลุก ทราย หรือ ดิน หรือ มีทำเทียบเรือ	4
3) มีที่จอดรถสามล้อเครื่อง รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน เป็นลานคอนกรีต หรือลาดยาง หรือ ทำเทียบเรือ	3
4) มีที่จอดรถสามล้อเครื่อง รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน เป็นลานลูกรัง หินคลุก ทราย หรือดิน หรือ ทำเทียบเรือ	2
5) มีที่จอดรถ หรือ มีทำเทียบเรืออยู่ภายนอกแหล่ง	1
2.4 ที่พักแรม (บ้านพักเดย์ท์) ที่พักผ่อน	คะแนน
1) มีที่พักแรม และ ที่พักผ่อน อย่างเพียงพอ	5
2) มีที่พักแรม และ ที่พักผ่อน แต่ไม่เพียงพอ	4
3) มีที่พักผ่อนเพียงพอ แต่มีที่พักแรมไม่เพียงพอ หรือไม่มีที่พักแรม	3
4) มีที่พักแรม หรือ ที่พักผ่อนไม่เพียงพอ	2
5) มีที่พักผ่อนไม่เพียงพอ และไม่มีที่พักแรม	1
2.5 ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม ร้านค้าและร้านจำหน่ายของที่ระลึก	คะแนน
1) มีครบทั้ง 4 ประเภท	5
2) มี 3 ประเภท คือ (1) ..... (2)..... (3).....	4
3) มี 2 ประเภท คือ (1) ..... (2).....	3
4) มี 1 ประเภท คือ	2
5) มีร้านอาหารร้านเครื่องดื่ม ร้านค้า หรือร้านขายของที่ระลึกอยู่นอกแหล่ง	1
2.6 ห้องน้ำ หรือ สุขา	คะแนน
1) มีห้องส้วม และ ห้องอาบน้ำ อย่างเพียงพอ	5
2) มีห้องส้วม และ ห้องอาบน้ำ แต่ ไม่เพียงพอ	4
3) มีห้องส้วม หรือ ห้องอาบน้ำอย่างเพียงพอ	3
4) มีห้องส้วม หรือ ห้องอาบน้ำ แต่ไม่เพียงพอ	2
5) มีห้องน้ำอยู่ภายนอกแหล่ง	1

2.7 การดูแลและการรักษาความปลอดภัย	คะแนน
1) มีมาตรการและเจ้าหน้าที่ดูแลและรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงตลอดเวลา	5
2) มีมาตรการ และ เจ้าหน้าที่ดูแลและรักษาความปลอดภัยตลอดเวลา	4
3) มีมาตรการ หรือ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอยู่ประจำบางเวลา	3
4) มีมาตรการ หรือ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเข้ามাত্রวดตราบางเวลา	2
5) มีมาตรการ และ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอยู่ภายนอกแหล่ง	1
3. ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	
3.1 สภาพทางธรรมชาติ	คะแนน
1) สภาพสมบูรณ์ หรือ ค่อนข้างสมบูรณ์ตามธรรมชาติ	4
2) สภาพธรรมชาติถูกตัดแปลงโดยมนุษย์เพียงเล็กน้อย	3
3) สภาพธรรมชาติถูกตัดแปลงโดยมนุษย์ค่อนข้างมาก	2
4) สภาพธรรมชาติถูกตัดแปลงโดยมนุษย์เป็นส่วนมาก	1
3.2 ระบบนิเวศ	คะแนน
1) ระบบนิเวศสมบูรณ์ หรือ ค่อนข้างสมบูรณ์ และ ยังไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ	5
2) ระบบนิเวศค่อนข้างสมบูรณ์ มีแนวโน้มได้รับผลกระทบ	4
3) ระบบนิเวศเริ่มได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย แต่ สามารถแก้ปัญหาได้	3
4) ระบบนิเวศได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก และ ยากต่อการแก้ไข	2
5) ระบบนิเวศได้รับผลกระทบมากจนไม่สามารถแก้ไขได้	1
3.3 สภาพทางวัฒนธรรม	คะแนน
1) สภาพสมบูรณ์ หรือ ค่อนข้างสมบูรณ์ และ มีหลากหลาย	4
2) สภาพสมบูรณ์ หรือ ค่อนข้างสมบูรณ์	3
3) ปรากฏร่องรอยเดิมอยู่บ้าง หรือ สืบค้นร่องรอยเดิมได้	2
4) ไม่ปรากฏร่องรอยเดิมเหลืออยู่เลย หรือ สืบค้นร่องรอยเดิมได้ยาก	1
3.4 มลภาวะภายในแหล่งท่องเที่ยว (ขยะ ทัศนียภาพ เสียง ดิน น้ำ อากาศ)	คะแนน
1) ไม่มีมลภาวะ	5
2) มี 1 มลภาวะ คือ	4
3) มี 2 มลภาวะ คือ (1).....	3
(2).....	
4) มี 3 มลภาวะ คือ (1).....	2
(2).....	
(3).....	

- 5) มีมากกว่า 3 มลภาวะ คือ (1)..... 1
 (2).....
 (3).....
 (4).....

4. ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

4.1 คุณค่าและความสำคัญทางธรรมชาติ คะแนน

- 1) มีความงามตามธรรมชาติ เป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชีวภาพที่ยังไม่ถูกตัดแปลงหรือถูกรบกวนจากมนุษย์ 5
- 2) มีความงามตามธรรมชาติ เป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชีวภาพ ถูกตัดแปลงหรือถูกรบกวนจากมนุษย์เพียงเล็กน้อย 4
- 3) มีความงามตามธรรมชาติ มีความหลากหลายทางชีวภาพ ถูกตัดแปลงหรือถูกรบกวนจากมนุษย์ค่อนข้างมาก 3
- 4) มีความงามตามธรรมชาติ และมีความหลากหลายทางชีวภาพน้อย ถูกตัดแปลงหรือถูกรบกวนจากมนุษย์ค่อนข้างมาก 2
- 5) สภาพธรรมชาติถูกตัดแปลงหรือถูกรบกวนโดยมนุษย์ จนเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมมาก 1

4.2 คุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศิลปกรรม คะแนน

- 1) ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติจากกรมศิลปากร และมีความหลากหลาย (โบราณสถาน โบราณวัตถุ) 5
- 2) ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติจากกรมศิลปากร 76 4
- 3) มีอายุตั้งแต่ 100 ปีขึ้นไป และ มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี หรือศิลปกรรม (จิตรกรรม ประติมากรรม เป็นต้น) 3
- 4) มีอายุน้อยกว่า 100 ปี และ มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี หรือศิลปกรรม 2 2
- 5) มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และ ศิลปกรรมน้อยมาก 1

4.3 คุณค่าและความสำคัญทางวัฒนธรรม คะแนน

- 1) มีสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตในอดีต วิถีชีวิตในปัจจุบัน และวัฒนธรรมหลักประจำถิ่น 4
- 2) มีสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตในอดีต วิถีชีวิตในปัจจุบัน หรือวัฒนธรรมหลักประจำถิ่น และ มีความงามหรือความเป็นเอกลักษณ์ 3
- 3) มีสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตในอดีต วิถีชีวิตในปัจจุบัน หรือ วัฒนธรรมหลักประจำถิ่น 2

- 4) มีสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่า และ ความสำคัญทางวัฒนธรรมน้อยมาก 1

5. ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น

5.1 การต้อนรับนักท่องเที่ยว

คะแนน

- 1) ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ 5
- 2) ประชาชนส่วนใหญ่ยินดีต้อนรับ ส่วนที่เหลือไม่แสดงความคิดเห็น 4
- 3) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่แสดงความคิดเห็น ส่วนที่เหลือยินดีต้อนรับ หรือไม่ยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยว 3
- 4) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวส่วนที่เหลือยินดีต้อนรับ หรือไม่แสดงความคิดเห็น 2
- 5) ประชาชนไม่ยินดีต้อนรับ หรือไม่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว 1

5.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว

คะแนน

- 1) มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด ตัดสินใจ วางแผน และ เข้าร่วมในทุกกิจกรรม 5
- 2) มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด ตัดสินใจ วางแผน และ เข้าร่วมในบางกิจกรรม 4
- 3) มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด ตัดสินใจ วางแผน หรือ เข้าร่วมในทุกกิจกรรม 3
- 4) มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด ตัดสินใจ วางแผน หรือ เข้าร่วมในบางกิจกรรม 2
- 5) มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวน้อยมาก 1

5.3 การรักษาเอกลักษณ์ของคนในชุมชน

คะแนน

- 1) คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้อย่างเหนียวแน่น 5
- 2) คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ 4
- 3) วิถีชีวิต และวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในชุมชนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง 3
- 4) วิถีชีวิต และวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก 2
- 5) วิถีชีวิต และวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในชุมชนมีปรากฏให้เห็นน้อยมาก 1

5.4 การได้รับประโยชน์ของคนในชุมชนจากแหล่งท่องเที่ยว

คะแนน

- 1) คนในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวมาก 4
- 2) คนในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวปานกลาง 3
- 3) คนในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวน้อย 2
- 4) คนในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวน้อยมาก 1

6. ด้านการจัดการ

6.1 การให้การศึกษา

คะแนน

1) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่หรือวิทยากร และมีป้ายหรือสัญลักษณ์สื่อความหมาย หรือฐานความรู้	5
2) มีเจ้าหน้าที่หรือวิทยากร และมีป้ายหรือสัญลักษณ์สื่อความหมาย ฐานความรู้ หรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ	4
3) มีป้าย หรือ สัญลักษณ์สื่อความหมาย ฐานความรู้ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ หรือ มีสื่อสิ่งพิมพ์	3
4) พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการ ห้องสมุด จุดหรือหอชมวิว หอดูนก หรือ เส้นทางเดินชมธรรมชาติ	2
5) มีการจัดการให้การศึกษา หรือ การสื่อความหมายน้อยมาก	1

6.2 การรักษาสีสิ่งแวดล้อม

คะแนน

1) มีการคุ้มครอง บำรุงรักษา พืชน้ำ และ ควบคุมจำนวนอย่างสม่ำเสมอ	5
2) มีการคุ้มครอง บำรุงรักษา และพืชน้ำ แต่ มีการควบคุมจำนวนไม่สม่ำเสมอ	4
3) มีการคุ้มครอง บำรุงรักษา และ พืชน้ำ แต่ ไม่มีการควบคุมจำนวน	3
4) มีการคุ้มครอง บำรุงรักษา พืชน้ำ หรือ ควบคุมจำนวน	2
5) มีการคุ้มครอง บำรุงรักษา พืชน้ำ และ ควบคุมจำนวนน้อยมาก	

6.3 องค์กรในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

คะแนน

1) องค์กรจัดการที่ชัดเจน มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความร่วมมือ ในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และสร้างการมีส่วนร่วมกับคนในท้องถิ่น	5
2) องค์กรในการจัดการที่ชัดเจน มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ มีความร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	4
3) องค์กรในการจัดการที่ชัดเจน มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่ มีความร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมไม่ค่อยต่อเนื่อง	3
4) องค์กรในการจัดการที่ชัดเจน และ มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อย	2
5) องค์กรในการจัดการที่ไม่ชัดเจน	1

.....

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว
ในแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง

ว/ด/ป..... เวลา .....ชื่อผู้บันทึก..... ชื่อแหล่ง.....

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ : 1) ชาย   2) หญิง
2. อายุ : .....ปี
3. ที่อยู่ปัจจุบัน : ตำบล .....อำเภอ.....จังหวัด .....
4. ระดับการศึกษา :

1) ประถมศึกษา	2) มัธยมศึกษาตอนต้น	3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
4) อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	5) ปริญญาตรี	6) ปริญญาโท
7) ปริญญาเอก	8) อื่น ๆ (ระบุ).....	
5. อาชีพ :

1) นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	2) แม่บ้าน / พ่อบ้าน	3) รับจ้างทั่วไป
4) เกษตรกรรม	5) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	6) พนักงานบริษัท
7) ลูกจ้างชั่วคราว	8) ลูกจ้างประจำ	
9) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	10. อื่น ๆ	

 (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว

6. นอกจากมาเที่ยวแล้ว ท่านมีเหตุผลอื่นหรือไม่ในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวนี้

1) ไม่มีเหตุผลอื่น	2) มีเหตุผลอื่น คือ .....
--------------------	---------------------------
7. ท่านเคยได้ยินชื่อ รู้จัก หรือได้รับข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวนี้มาก่อนหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) ไม่เคย	2) เคย จาก	☐ คนแนะนำ ☐ โทรทัศน์ ☐ วิทยู ☐ สื่อสิ่งพิมพ์ ☐ บริษัทนำเที่ยว ☐ อื่น ๆ ระบุ .....
-----------	------------	--
8. ท่านเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) รถส่วนตัว :	☐ รถยนต์ ☐ รถจักรยานยนต์ ☐ รถสามล้อเครื่อง ☐ รถสามล้อถีบ ☐ รถจักรยาน	
2) รถโดยสารประจำทาง :	☐ รถบัส ☐ รถสองแถว ☐ รถตุ๊ก ตุ๊ก ☐ รถตู้	
3) รถเช่าเหมา :	☐ รถบัส ☐ รถสองแถว ☐ รถตู้ ☐ รถตุ๊ก ตุ๊ก ☐ แท็กซี่ ☐ จักรยานยนต์	

- สามล้อถีบ
- 4) เรือ : ○ เรือโดยสารประจำทาง ○ เรือเช่าเหมา
- 5) รถไฟ 6) เครื่องบิน 7) อื่น ๆ (ระบุ) .....
9. ท่านมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้ในลักษณะใด
- 1) จัดมาคนเดียว ○ คนเดียว ○ มากับเพื่อน ○ มากับครอบครัว
- 2) มาเป็นหมู่คณะ ○ หน่วยงาน ○ กลุ่มชมรม ○ กลุ่มสมาชิก
- 3) มากับบริษัทนำเที่ยว 4) อื่น ๆ (ระบุ) .....
10. การมาท่องเที่ยวครั้งนี้ ท่านได้ไปหรือจะไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่อยู่ใกล้เคียงแหล่งนี้หรือไม่
- ไม่ไป ○ ได้ไป หรือจะไป (ระบุชื่อแหล่ง) .....
11. ในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ท่านพักค้างคืนหรือไม่
- ไม่พัก ○ พักค้างคืน ที่ .....จำนวน ..... คืน
12. ท่านใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวนี้ทั้งหมดประมาณ.....บาท
- ท่านใช้จ่ายในด้าน 1. .... 2. .... 3.....
13. ท่านใช้เวลาท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวนี้ประมาณ.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงท้ายข้อความเพียง 1 ช่องที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
14. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม		
15. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผน บริหาร จัดการ หรือดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
16. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ตระหนักถึงการรักษาสภาพแวดล้อม		
17. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะไม่ซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น พืชพันธุ์ สัตว์ป่า โบราณวัตถุ เป็นต้น		
18. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด		
19. แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรควบคุมจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดตามมา		
20. แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีป้าย สัญลักษณ์สื่อความหมาย หรือฐานความรู้		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
ต่างๆ เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว		
21. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องทำให้คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยว		
22. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรก่อให้เกิดความรู้และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม		
23. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่มีผลเสียต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ		

ตอนที่ 4 ความต้องการหรือข้อเสนอแนะที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวนี้

ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

24. ท่านต้องการให้ปรับปรุง “ ถนน ” ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

25. ท่านต้องการให้ปรับปรุง “ ป้ายชี้ทาง ” เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

26. ท่านต้องการให้ปรับปรุง “ พาหนะรับจ้างที่เข้าถึง ” ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว

27. ท่านต้องการให้ปรับปรุง ที่จอดรถ/ท่าเทียบเรือ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไรบ้าง

.....

.....

28. ท่านต้องการให้ปรับปรุง ที่พักผ่อน(ศาลา ที่นั่งพัก) ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

29. ท่านต้องการให้ปรับปรุง ที่พักแรม(ห้องพัก เต็นท์) ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไร

.....

.....

30. ท่านต้องการให้ปรับปรุง สุขา หรือห้องน้ำ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

31. ท่านต้องการให้ปรับปรุง ร้านขายอาหาร ร้านขายเครื่องดื่ม ร้านค้า หรือร้านขายของที่ระลึก ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไรบ้าง

.....

.....

32. ท่านต้องการให้ปรับปรุง ระบบไฟฟ้า ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไรบ้าง

.....

.....

33. ท่านต้องการให้ปรับปรุง น้ำอุปโภคบริโภค ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไรบ้าง

.....

.....

34. ท่านต้องการให้ปรับปรุง โทรศัพท์สาธารณะ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไรบ้าง

.....

.....

35. ท่านต้องการให้ปรับปรุง ถังขยะ และการกำจัด ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไรบ้าง

.....

.....

36. ท่านต้องการให้ปรับปรุง ระบบการรักษาความปลอดภัย ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไร

.....

.....

ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งเที่ยว

37. ท่านต้องการให้ พัฒนาคุณค่าและความสำคัญ ของแหล่งท่องเที่ยวนี้ในด้านต่อไปนี้อย่างไร

- ด้านธรรมชาติ

.....

.....

- ด้านวัฒนธรรม

.....

.....

.....
 .....
 - ด้านประวัติศาสตร์ และโบราณคดี
 .....
 .....

ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น

38. ท่านต้องการให้ ประชาชนในท้องถิ่นตอบรับการท่องเที่ยว ในด้านต่อไปนี้ อย่างไรบ้าง

- ด้านการต้อนรับ
 .....

- ด้านการมีส่วนร่วม
 .....

- ด้านการรักษาเอกลักษณ์
 .....

- ด้านการได้รับประโยชน์
 .....

ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

39. ท่านต้องการให้ มีการให้การศึกษา/การสื่อความหมาย ภายในแหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไรบ้าง
 .....
 .....

40. ท่านต้องการให้มี การคุ้มครอง บำรุงรักษาธรรมชาติ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้อย่างไร
 .....
 .....

41. ท่านต้องการให้มี การดูแลรักษา ฟื้นฟูสภาพทางวัฒนธรรม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ
 วิถีชีวิต เป็นต้น ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไรบ้าง
 .....
 .....

42. ท่านต้องการเสนอให้มี กฎ ระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ ในแหล่งท่องเที่ยวนี้ อย่างไรบ้าง

.....

.....

43. ท่านต้องการให้ องค์กรในการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้มีลักษณะ อย่างไรบ้าง

.....

.....

44. ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ

.....

.....

ตอนที่ 5 แนวโน้มในการกลับมาท่องเที่ยว

45. ท่านจะกลับมาท่องเที่ยว ณ แหล่งนี้อีกเนื่องจาก มีเหตุผลหลัก หรือมีความประทับใจ อะไร

.....

.....

46. ท่านเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

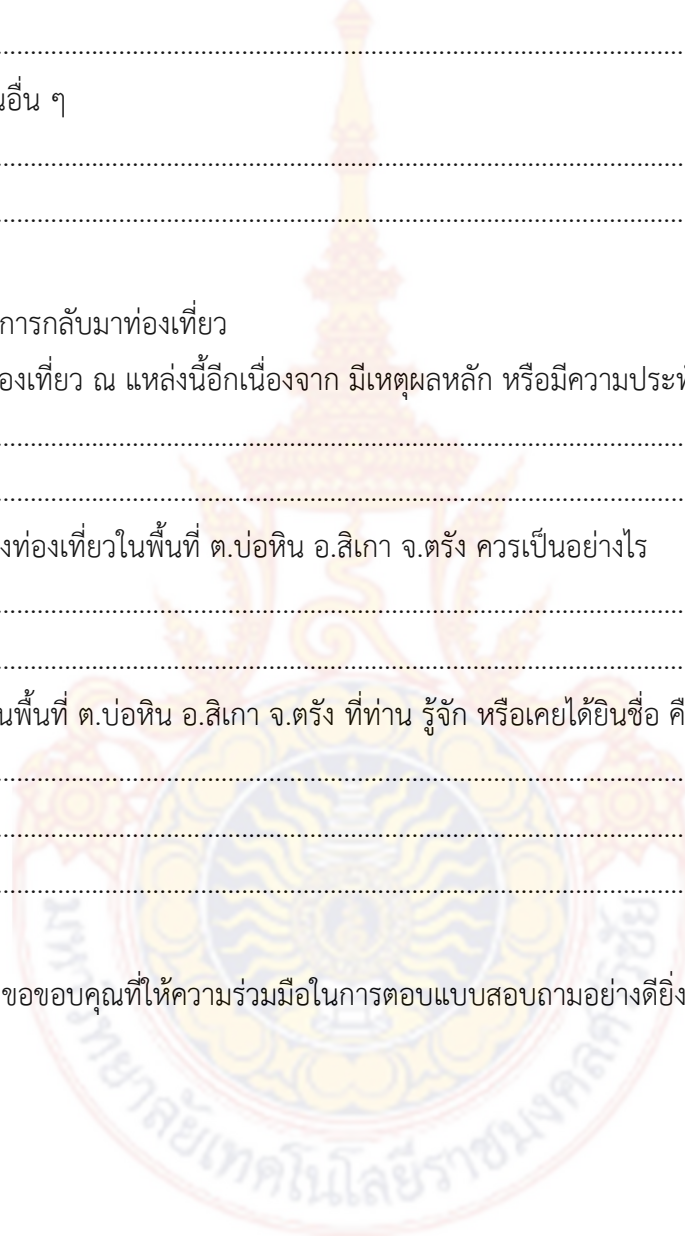
47. แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ที่ท่าน รู้จัก หรือเคยได้ยินชื่อ คือ แหล่งใดบ้าง

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

3.5 การสำรวจและประเมินศักยภาพ

การสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สร้างขึ้นไปใช้ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง โดยให้ค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในแบบประเมินศักยภาพ ซึ่งในการประเมินจะนำข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมที่ได้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการประเมินด้วย

2. นำค่าคะแนนที่ประเมินได้จากแบบประเมินศักยภาพของแต่ละแหล่งมาคำนวณหาศักยภาพ ดังนี้

2.1 นำค่าคะแนนที่ประเมินได้จากแต่ละเกณฑ์หารด้วยคะแนนเต็มของเกณฑ์นั้น ๆ รวมทั้งหมด 26 เกณฑ์

2.2 นำค่าคะแนนที่ได้จากข้อ 2.1 รวม 26 ค่ามารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยรวม แล้วคิดเทียบ

เป็นร้อยละ(ค่าคะแนนที่ได้จาก 26 เกณฑ์มารวมกัน แล้วหารด้วย 26 แล้วคูณด้วย 100) ค่าร้อยละที่ได้จะเป็นค่าศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของแต่ละแหล่ง

3. ประเมินระดับศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยนำค่าคะแนนศักยภาพของแต่ละแหล่งที่ได้มาเปรียบเทียบกับระดับความมีศักยภาพ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินศักยภาพ ดังกล่าวแล้วในบทที่ 2 และจากการสร้างแบบประเมินศักยภาพให้มีเกณฑ์การประเมินค่อนข้างชัดเจน สามารถแบ่งระดับศักยภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ

3.1 ศักยภาพมากที่สุด ได้คะแนนประเมิน มากกว่าร้อยละ 80

3.2 มีศักยภาพมาก ได้คะแนนประเมิน ร้อยละ 66-80

3.3 มีศักยภาพปานกลาง ได้คะแนนประเมิน ร้อยละ 50-65

3.4 มีศักยภาพน้อย ได้คะแนนประเมิน น้อยกว่าร้อยละ 50

โดยที่แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่จำเป็นจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายมากนัก เนื่องจากนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มิได้มีความต้องการหลักที่ความสะดวกสบาย และไม่ต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวพัฒนาจนเกิดการทำลายสภาพแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่ยังขาดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้พื้นที่ศึกษามีบริเวณกว้างและมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากไม่สอดคล้องกับเวลาที่ใช้ทำการศึกษา ดังนั้นในการศึกษารั้งนี้ จึงกำหนดเกณฑ์ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการ ประเมินศักยภาพแล้ว ได้คะแนนศักยภาพรวมทั้งตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ควรจะได้รับการศึกษา และนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีคุณภาพต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ผลข้อมูล

การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวจะดำเนินการเฉพาะกับแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ผ่านการประเมินศักยภาพแล้วเท่านั้น คือ มีค่าศักยภาพตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป การสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งจะใช้พนักงานเก็บข้อมูลที่ผ่านการชี้แนะแล้ว นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งจะใช้วิธีการทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวประกอบการพรรณนาวิเคราะห์

3.7 การสรุปผลข้อมูลและการเสนอแนวทางในการพัฒนา

การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง พิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการของชุมชน และความต้องการของนักท่องเที่ยว

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกรณีศึกษา โดยการวิเคราะห์เอกสารควบคู่กับการศึกษารายกรณีตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามประเด็นการวิจัย และนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เสนอผลการวิจัย ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยสถานที่ทำการเก็บข้อมูล ครอบครัว ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดพื้นที่เพื่อทำการศึกษา และรวบรวมข้อมูลทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ ต.บ่อหิน เพื่อหาจุดเด่นของพื้นที่และการเชื่อมโยงเส้นทางของพื้นที่ท่องเที่ยว และสิ่งสนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก ฯลฯ และในด้านของบุคลากร ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว เพื่อที่จะหาแนวทางวิจัยที่เหมาะสมในพื้นที่ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานด้านกายภาพของหน่วยงานราชการ ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ดังนี้

พื้นที่สำหรับศึกษาในงานวิจัย มีทั้งหมด 4 พื้นที่ ได้แก่

1. พื้นที่ทรัพยากรที่แรกเป็นสถานที่พักที่จัดการโดยคุณบรรจง นฤพรเมธี คือ บ่อหินฟาร์มสเตย์

ภาพที่ 2 ภาพด้านหน้าของบ่อหินฟาร์มสเตย์

ภาพที่ 3 ภาพระเบียงไม้สำหรับรับรองผู้เข้าพักของบ่อหินพาร์มสเตย์

2. แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวลำดับที่สองคือ หาดหัวหินและทุ่งคลองสน

ภาพที่ 4 หาดหัวหินและทุ่งคลองสน

ภาพที่ 5 หาดหัวหิน

3. แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวลำดับที่สาม คือ เขาเจ็ดยอด

ภาพที่ 6 เขาเจ็ดยอด อ.สีเกา จ.ตรัง

เขาเจ็ดยอด เป็นสวนสาธารณะและสวนสัตว์เปิด มีเนื้อที่ประมาณ 2,000 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอสิเกา ประมาณ 6 กิโลเมตร ตามเส้นทางตรัง-กระบี่ สภาพโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงๆ และเป็นแนวยาวติดต่อกัน บริเวณเชิงเขาจะมีถ้ำเรียงรายอยู่หลายแห่ง และที่ได้รับการสำรวจแล้วมีประมาณ 11 แห่ง บริเวณรอยต่อของถนนซึ่งเชื่อมระหว่างเขาเจ็ดยอดและบ้านคุดูจะเป็นจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์และเกาะแก่งต่างๆ ในท้องทะเลอันดามันได้

ภาพที่ 7 วิวของเขาเจ็ดยอดโดยดูจากหาดวิวาห์ใต้สมุทร

4. แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวลำดับที่สี่ คือ แหลมมะขามและแหลมไทร

ภาพที่ 8 แสดงวิถีชีวิตของชาวมุสลิมบริเวณแหลมไทรและแหลมมะขาม

ภาพที่ 9 แสดงวิถีชีวิตของชาวเลในพื้นที่แหลมไทรและแหลมมะขาม

พื้นที่แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวแหล่งที่สามคือ พื้นที่ “แหลมไทร” และ “แหลมมะขาม” เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งประมงของชาวบ้านที่ยังคง รักษาความอุดมสมบูรณ์เอาไว้ได้ อย่างดี ชาวบ้านที่นี่เรียกกันว่า “ชาวเล” มีวิถีชีวิตที่สงบ พึ่งพาตนเอง อิงกับธรรมชาติ อยู่กันมานานนับร้อยๆปี ที่แนวชายหาด ป่าชายเลน และระบบนิเวศทั้งหลายในอ่าวสิเกา ลักษณะของพื้นที่ประกอบไปด้วยแนวหาดทรายที่เป็นแหลมยื่นลงไป ในทะเล ทำให้สามารถชมความงามของทะเล ได้รอบทิศทาง ตั้งอยู่ตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง มีคลองน้ำเค็มและป่าไม้ชายเลนกั้นระหว่างแผ่นดินใหญ่ มีชุมชนตั้งอยู่ร่วมกัน 3 หมู่บ้าน คือ “บ้านแหลมไทร” “บ้านทุ่งทอง” และ “บ้านบางค้ำคาว” ทางทิศเหนือของหมู่บ้านจดกับคลองกะลาเสเล็ก ซึ่งเป็นเขตรอยต่อกับจังหวัดกระบี่ ทิศใต้ จด อ่าวสิเกา ทิศตะวันออก จด คลองแหลมมะขาม (คลองกะลาเสใหญ่) และบ้านบางค้ำคาว ทิศตะวันตก จด คลองปากลัด และหมู่บ้านทุ่งทอง

ผู้วิจัยกำหนด การสร้างแบบประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวภายใน ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาภาคสนาม แล้วกำหนดขอบเขตการประเมินให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ด้าน คือ ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม คุณค่าและความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น และการจัดการ ซึ่งการประเมินแต่ละด้าน จะกำหนดเกณฑ์ประเมินหลักให้ครอบคลุม หลังจากนั้น จึงกำหนดเกณฑ์การประเมินย่อยที่ครอบคลุมเกณฑ์ประเมินหลัก และกำหนดคะแนนในแต่ละเกณฑ์ย่อย จากมาก-น้อย เป็น 5-1 หรือ 4-1 แล้วนำแบบประเมินนี้ไปทดลองประเมินจริงใน ต.บ่อหิน บางพื้นที่ แล้วนำข้อมูลที่ได้

กลับมาปรับแบบประเมินให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจากนั้นนำไปประเมินที่สมบูรณ์แล้วประเมินทุกพื้นที่ของ ต.บ่อหิน อ.สีเกา จ.ตรัง โดยตั้งระดับความมีศักยภาพดังต่อไปนี้

- ศักยภาพมากที่สุด ได้คะแนนประเมิน มากกว่าร้อยละ 80
- ศักยภาพมาก ได้คะแนนประเมิน ร้อยละ 66-80
- ศักยภาพปานกลาง ได้คะแนนประเมิน ร้อยละ 50-65
- ศักยภาพน้อย ได้คะแนนประเมิน น้อยกว่าร้อยละ 50

ดังผลการวิจัยต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

จากผลการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 750 คน เป็นเพศชายจำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 เป็นเพศหญิง จำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.4 และอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.5 (อ้างอิงตารางที่ 1และ2)

ตารางที่ 1 แสดงเพศ

		Frequency	Percent
Valid	ชาย	388	51.7
	หญิง	362	48.3
	Total	750	100.0

ตารางที่ 2 แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent
Valid	21-25 ปี	96	12.8
	26-30 ปี	288	38.4
	31-35 ปี	274	36.5
	36-40 ปี	92	12.3
	Total	750	100.0

จากการสำรวจที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีถิ่นที่อยู่ในจังหวัดสงขลามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคือ จังหวัดพัทลุง คิดเป็นร้อยละ 22.4 และมีระดับการศึกษามากที่สุด คือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 30 (อ้างอิงตารางที่ 3และ4)

ตารางที่ 3 แสดงที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent
Valid	ตรัง	92	12.3
	สงขลา	405	54.0
	พัทลุง	168	22.4
	นครศรีธรรมราช	57	7.6
	กระบี่	28	3.7
	Total	750	100.0

ตารางที่ 4 แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent
Valid	มัธยมต้น	78	10.4
	มัธยมปลาย	28	3.7
	ปริญญาตรี	327	43.6
	ปริญญาโท	225	30.0
	9.00	92	12.3
	Total	750	100.0

จากการสำรวจพบว่าอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทคิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.6 และลำดับที่สามคือค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 19.9 ปัจจัยและเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกในการเดินทางมาท่องเที่ยวยัง แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย มากที่สุดคือ พักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมาคือ เดินทางมาเพื่อศึกษาอบรม คิดเป็นร้อยละ 30 (อ้างอิงตารางที่ 5และ6)

ตารางที่ 5 แสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent
Valid	นักเรียนนักศึกษา	192	25.6
	รับจ้างทั่วไป	28	3.7
	เกษตรกรกรรม	78	10.4
	ค้าขาย	149	19.9
	พนักงานบริษัท	225	30.0
	ลูกจ้างชั่วคราว	78	10.4
	Total	750	100.0

ตารางที่ 6 แสดงเหตุผลในการเดินทางมาท่องเที่ยว

		Frequency	Percent
Valid	พักผ่อนหย่อนใจ	277	36.9
	งานแต่งงาน	156	20.8
	ทำธุรกิจส่วนตัว	92	12.3
	ศึกษา/อบรม	225	30.0
	Total	750	100.0

ในการสำรวจประเด็นของการรู้จักและไม่รู้จักแหล่งท่องเที่ยว พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักบ่อน้ำพุร้อนโดยคิดเป็นร้อยละ 66 และไม่รู้จักคิดเป็นร้อยละ 34 ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักหาดหัวหินและทุ่งคลองสนคิดเป็นร้อยละ 52.53 ไม่รู้จักคิดเป็นร้อยละ 47.47 และรู้จักเขาเจ็ดยอดคิดเป็นร้อยละ 46.93 ไม่รู้จักคิดเป็น 53.07 และรู้จักแหลมมะขามแหลมไทร คิดเป็นร้อยละ 51.73 ไม่รู้จักคิดเป็น 48.27 ดังนั้นหากพิจารณาผลการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามรู้จัก บ่อน้ำพุร้อน มากที่สุด รองลงมาคือ หาดหัวหินและทุ่งคลองสน และลำดับที่สามคือ แหลมมะขามแหลมไทร ส่วนเขาเจ็ดยอดผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่รู้จัก (อ้างอิงตารางที่ 7-10)

ตารางที่ 7 แสดงการรู้จักบ่อหินฟาร์มสเตย์

		Frequency	Percent
Valid	ไม่รู้จัก	255	34
	รู้จัก	495	66
	Total	750	100

ตารางที่ 8 แสดงการรู้จักหาดหัวหินและทุ่งคลองสน

		Frequency	Percent
Valid	ไม่รู้จัก	356	47.47
	รู้จัก	394	52.53
	Total	750	100.0

ตารางที่ 9 แสดงการรู้จักเขาเจ็ดยอด

		Frequency	Percent
Valid	ไม่รู้จัก	398	53.07
	รู้จัก	352	46.93
	Total	750	100.0

ตารางที่ 10 แสดงการรู้จักแหลมมะขามและแหลมไทร

		Frequency	Percent
Valid	ไม่รู้จัก	362	48.27
	รู้จัก	388	51.73
	Total	750	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวมากที่สุดจากเว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาคือสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 30 ส่วนยานพาหนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามนิยมใช้สำหรับเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุดคือ รถส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมาคือรถเช่าเหมา คิดเป็นร้อยละ 47.9 (อ้างอิงตารางที่ 11 และ 12) ส่วนยานพาหนะส่วนตัวที่นิยมมากที่สุดคือรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาคือรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 47.9 ลักษณะของรถเช่าเหมาที่นิยมมากที่สุดคือ รถตู้ คิด

เป็นร้อยละ 51.6 รองลงมาคือรถบัส คิดเป็นร้อยละ 27.6 ส่วนเรือที่ผู้ตอบแบบสอบถามนิยมใช้มากที่สุดคือ เรือเช่าเหมาลำ คิดเป็นร้อยละ 96.3 (อ้างอิงตารางที่ 12.1-12.3)

ตารางที่ 11 แสดงแหล่งข้อมูลในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

		Frequency	Percent
Valid	เว็บไซต์	309	41.2
	คนแนะนำ	216	28.8
	สื่อสิ่งพิมพ์	225	30.0
	Total	750	100.0

ตารางที่ 12 แสดงพาหนะสำหรับเดินทางท่องเที่ยว

		Frequency	Percent
Valid	รถส่วนตัว	363	48.4
	รถเช่าเหมา	359	47.9
	เรือ	28	3.7
	Total	750	100.0

ตารางที่ 12.1 แสดงลักษณะพาหนะส่วนตัว

		Frequency	Percent
Valid	รถยนต์	391	52.1
	รถจักรยานยนต์	359	47.9
	Total	750	100.0

ตารางที่ 12.2 แสดงลักษณะรถเช่า

		Frequency	Percent
Valid	รถตู้	387	51.6
	รถบัส	207	27.6
	รถตู้กตุ๊ก	156	20.8
	Total	750	100.0

ตารางที่ 12.3 แสดงลักษณะของเรือบริการ

		Frequency	Percent
Valid	เรือเช่าเหมาลำ	722	96.3
	เรือโดยสารประจำทาง	28	3.7
	Total	750	100.0

ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เดินทางแบบจัดมา
กันเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาคือ มาเป็นหมู่คณะ คิดเป็นร้อยละ 45.9 (อ้างอิงตารางที่ 13)
โดยมีลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวแบบมากับครอบครัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมาคือ มากับ
เพื่อนคิดเป็นร้อยละ 30 ส่วนการเดินทางแบบมาเป็นหมู่คณะ โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามนิยมเดินทาง
มากับหน่วยงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.4 รองลงมาคือกลุ่มสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 20.8 (อ้างอิงตาราง
ที่ 13.1และ13.2)

ตารางที่ 13 แสดงลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent
Valid	จัดมากันเอง	378	50.4
	มาเป็นหมู่คณะ	344	45.9
	มากับบริษัทนำเที่ยว	28	3.7
	Total	750	100.0

ตารางที่ 13.1 แสดงลักษณะการจัดมากันเองของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent
Valid	มากับครอบครัว	372	49.6
	มากับคนรัก	96	12.8
	มากับเพื่อน	225	30.0
	คนเดียว	57	7.6
	Total	750	100.0

ตารางที่ 13.2 แสดงลักษณะมาเป็นหมู่คณะ

		Frequency	Percent
Valid	หน่วยงาน	498	66.4
	กลุ่มชมรม	96	12.8
	กลุ่มสมาชิก	156	20.8
	Total	750	100.0

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อใช้สำหรับประเมินลักษณะและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังพื้นที่ของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง

ตารางที่ 14 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยว

		Frequency	Percent
Valid	ไม่ได้ไป	376	50.1
	ได้ไป	374	49.9
	Total	750	100.0

จากตารางแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงร้อยละ 49.9 และไม่นิยมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงจำนวน 50.1

ตารางที่ 14.1 พักค้างคืน

		Frequency	Percent
Valid	ไม่พัก	295	39.3
	พักค้างคืน	455	60.7
	Total	750	100.0

จากตารางการพักค้างคืน พบว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นิยมพักค้างคืนร้อยละ 60.7 ในขณะที่มาเที่ยวเพียงแคว้นเดียวโดยไม่พักค้างคืน ร้อยละ 39.3

ตารางที่ 14.2 สถานที่พักค้างคืน

		Frequency	Percent
Valid	บ้านญาติ บ้านเพื่อน	231	30.8
	โรงแรม	299	39.9
	Total	750	100.0

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นิยมพักโรงแรมมากถึงร้อยละ 69.2 ในขณะที่บางส่วนนิยมพักบ้านญาติ/บ้านเพื่อน ร้อยละ 30.8

ตารางที่ 14.3 จำนวนคืนที่พัก

		Frequency	Percent
Valid	1 คืน	156	20.8
	3 คืน	299	39.9
	Total	750	100.0

จากตาราง พบว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มักใช้เวลาในการพักค้างจำนวน 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 50.8 ในขณะที่นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการค้างคืน จำนวน 3 คืน คิดเป็นร้อยละ 49.2

ตารางที่ 14.4 งบประมาณ

		Frequency	Percent
Valid	ต่ำกว่า10,000	451	60.1
	มากกว่า 10,000	299	39.9
	Total	750	100.0

จากตาราง พบว่า งบประมาณที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.1 ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่ใช้งบประมาณในการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.9

ตารางที่ 14.5 การใช้เวลาในการเที่ยว

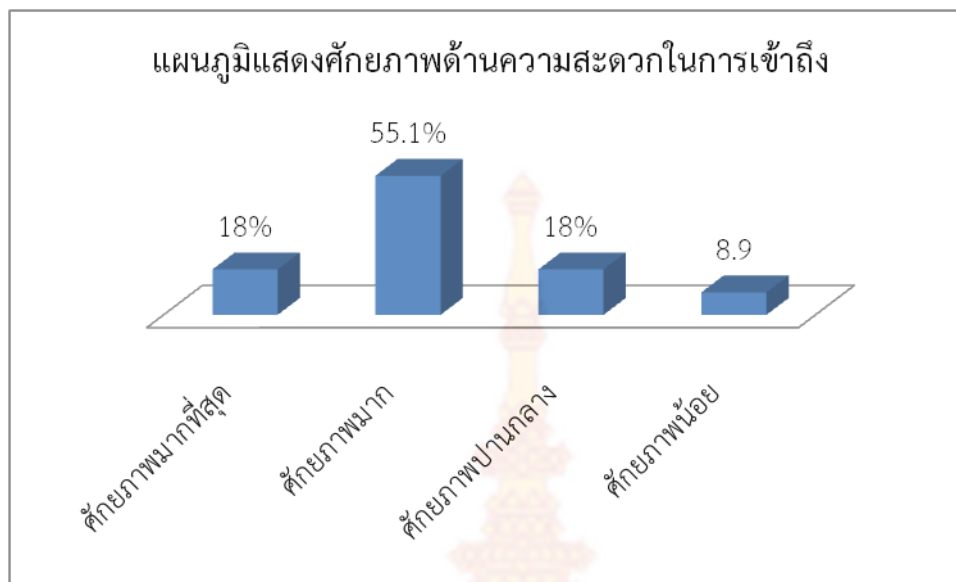
		Frequency	Percent
Valid	ต่ำกว่า 3 ชม.	28	3.7
	มากกว่า3 ชั่วโมง	722	96.3
	Total	750	100.0

จากตาราง พบว่านักท่องเที่ยวใช้เวลาในการท่องเที่ยวมากกว่า 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 96.3 ในขณะที่นักท่องเที่ยวบางส่วนใช้เวลาในการท่องเที่ยวต่ำกว่า 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตอนที่ 3 การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเป็นการประเมินลักษณะของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนา ทั้งนี้ พบว่าโดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยว เพียงแต่ไม่เป็นที่นิยมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเท่าไร ทั้งนี้การวิจัยนี้ได้สำรวจข้อมูลดังนี้

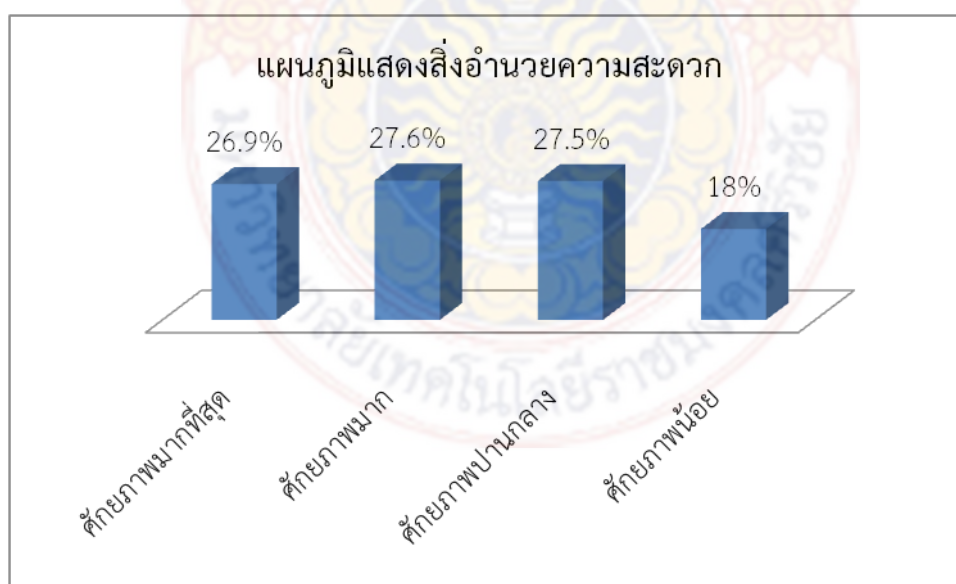

แผนภูมิที่ 1 การประเมินศักยภาพด้านความสะดวกในการเข้าถึง

จากแผนภูมิแสดงศักยภาพด้านความสะดวกในการเข้าถึง พบว่า ความสะดวกในการเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพมาก คิดเป็นร้อยละ 55.1 ในขณะที่มีศักยภาพมากที่สุดและปานกลาง เท่ากัน โดยคิดเป็นร้อยละ 18 ต่ำสุดคือ มีศักยภาพน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.9

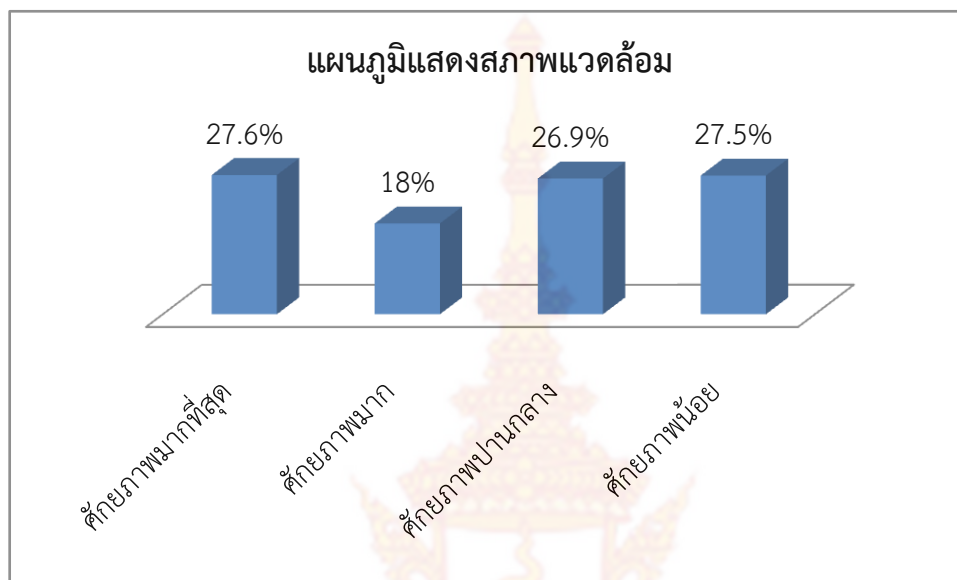
แผนภูมิที่ 2 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก

จากแผนภูมิแสดงศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้ตอบสูงสุดคือ มีศักยภาพมาก คิดเป็นร้อยละ 27.6 และที่ตอบมีศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ

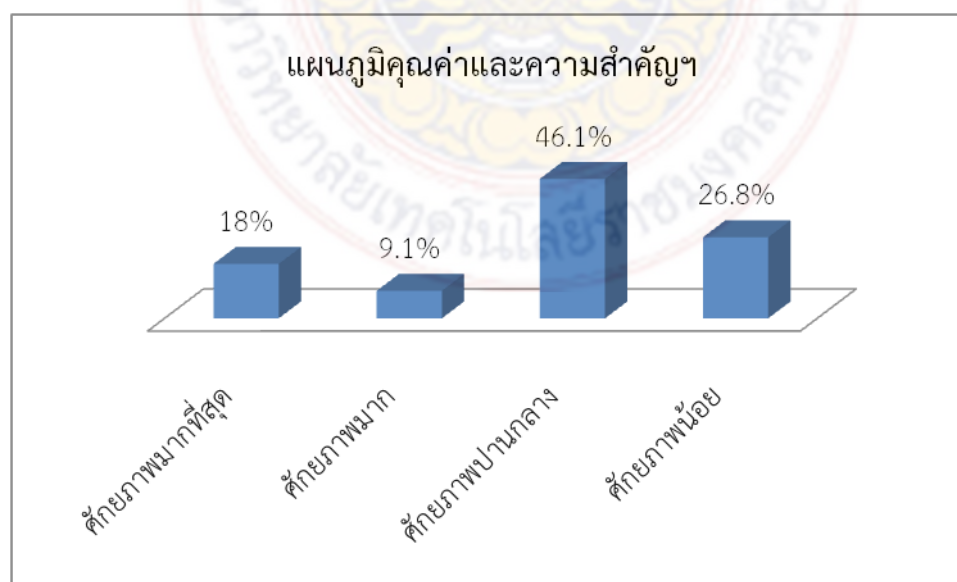
ละ 27.5 ลำดับที่สาม คือมีศักยภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.9 ในขณะที่ตอว่ามีศักยภาพน้อยเป็นลำดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ 18

แผนภูมิที่ 3 แสดงสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

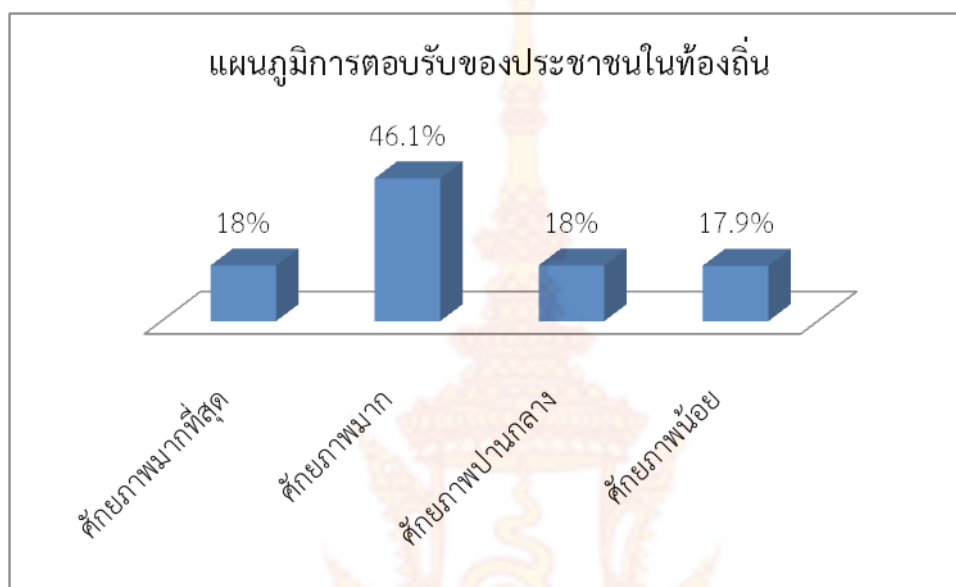
จากแผนภูมิแสดงสภาพแวดล้อม มีผู้ตอบสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 27.6 มีศักยภาพมากที่สุด รองลงมาคือศักยภาพน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 ลำดับที่สามคือ มีศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.9 และลำดับสุดท้าย คือมีศักยภาพมาก คิดเป็นร้อยละ 18

แผนภูมิที่ 4 แสดงคุณค่าและความสำคัญ

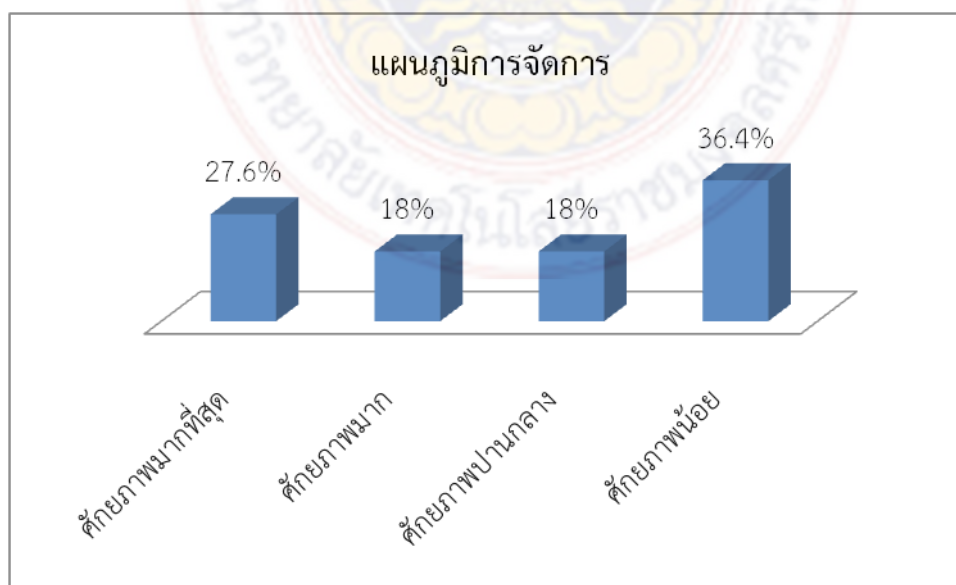
จากแผนภูมิแสดงคุณค่าและความสำคัญ มีผู้ตอบสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 46.1 มีศักยภาพปานกลาง รองลงมาคือ ศักยภาพน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.8 ลำดับที่สามคือ มีศักยภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18 และลำดับสุดท้าย คือมีศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.1

แผนภูมิที่ 5 แสดงการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น

จากแผนภูมิแสดง การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น มีผู้ตอบสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 46.1 มีศักยภาพมาก ลำดับรองลงมามีสองคำตอบ คือ ศักยภาพมากที่สุด และศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18 ลำดับที่ และลำดับสุดท้าย คือมีศักยภาพน้อย คิดเป็นร้อยละ 17.9

แผนภูมิที่ 6 แสดงการจัดการภายในพื้นที่

จากแผนภูมิแสดง การจัดการ มีผู้ตอบสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 36.4 มีศักยภาพ น้อย รองลงมาคือ ศักยภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.6 ลำดับที่สามมีสองศักยภาพ คือ มีศักยภาพมากและศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18

ตารางที่ 15 แสดงการประเมินศักยภาพตามแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดให้

ประเภททรัพยากร ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในตำบลบ่อหิน			
	บ่อหินฟาร์มสเตย์	หาดหัวหินและทุ่ง คลองสน	เขาเจ็ดยอด	แหลมมะขามแหลม ไทร
ด้านความสะดวกในการเข้าถึง				
ระดับคุณภาพ	ดี	ดี	พอใช้	พอใช้
ระดับศักยภาพ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก				
ระดับคุณภาพ	ดี	พอใช้	พอใช้	ไม่มีคุณภาพ
ระดับศักยภาพ	มาก	น้อย	น้อย	น้อย
ด้านสภาพแวดล้อม				
ระดับคุณภาพ	พอใช้	ดี	ดี	ดี
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก
ด้านคุณค่าและความสำคัญ				
ระดับคุณภาพ	ดี	ดี	ดี	ดี
ระดับศักยภาพ	มาก	มาก	มาก	มาก
ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น				
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	พอใช้	พอใช้	ดี
ระดับศักยภาพ	มากที่สุด	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
ด้านการจัดการ				

ประเภททรัพยากร ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในตำบลปอหิน			
	บ่อหินฟาร์มสเตย์	หาดหัวหินและทุ่ง คลองสน	เขาเจ็ดยอด	แหลมมะขามแหลม ไทร
ระดับคุณภาพ	ดี	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ระดับศักยภาพ	มาก	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง

จากการกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมแนวทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลปอหิน อ.สีกา จ.ตรัง พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 แหล่งนั้น มีศักยภาพแตกต่างกัน โดยบ่อหินฟาร์มสเตย์ มีการประเมินศักยภาพ ที่มีคุณภาพในระดับดีมากและมีศักยภาพมากที่สุดในด้านด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนระดับคุณภาพดีและมีศักยภาพมาก มีอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านความสะดวกในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านคุณค่าและความสำคัญ และด้านการจัดการ

การประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่สอง คือ หาดหัวหินและทุ่งคลองสน มีระดับคุณภาพดี และมีศักยภาพมาก อยู่ 2 ด้าน คือด้านสภาพแวดล้อม และด้านคุณค่าและความสำคัญ ส่วนระดับคุณภาพดีและมีศักยภาพปานกลางนั้นมีด้านความสะดวกในการเข้าถึงนั้นอยู่ในระดับคุณภาพดี และมีศักยภาพปานกลาง ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่นอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และมีศักยภาพปานกลาง ส่วนคุณภาพพอใช้และมีศักยภาพน้อยมีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการจัดการ

การประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่สาม คือ เขาเจ็ดยอด โดยผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมและด้านคุณค่าและความสำคัญ อยู่ในระดับคุณภาพดี และมีศักยภาพมาก ส่วนการประเมินในด้านความสะดวกในการเข้าถึง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ และมีศักยภาพน้อย การประเมินในด้าน การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่นและด้านการจัดการ มีระดับคุณภาพพอใช้และมีศักยภาพปานกลาง

การประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่สี่ คือ แหลมมะขามแหลมไทร โดยผลการประเมินที่มีคุณภาพในระดับดี และมีศักยภาพมาก มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านคุณค่าและความสำคัญ และด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และมีศักยภาพปานกลาง มีอยู่ด้วยกัน 2 ด้าน คือด้านความสะดวกในการเข้าถึงและด้านการจัดการ ส่วนการประเมินที่มีระดับไม่มีคุณภาพ และมีศักยภาพน้อย คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 4 ความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อใช้สำหรับประเมินความรู้ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 16 แสดงความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
	ร้อยละ	ร้อยละ
1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม	82.1	17.9
2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผน บริหาร จัดการ หรือดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	62.7	37.3
3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ตระหนักถึงการรักษาสภาพแวดล้อม	82.5	17.5
4. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะไม่ซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น พืชพันธุ์ สัตว์ป่า โบราณวัตถุ เป็นต้น	89.0	11.00
5. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด	84.20	15.80
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรควบคุมจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดตามมา	60.7	39.3
7. แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีป้าย สัญลักษณ์สื่อความหมาย หรือฐานความรู้ต่างๆ เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว	80.1	19.9
8. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องทำให้คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยว	85.00	25.00

ข้อความคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
	ร้อยละ	ร้อยละ
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรก่อให้เกิดความรู้และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	62.80	37.20
10. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่มีผลเสียต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ	63.70	36.30

จากผลการวิจัยตามตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น พบว่า เข้าใจในประเด็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็น การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมคิดเป็นร้อยละ 82.1 และ ไม่เข้าใจ 17.9 เข้าใจในประเด็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามี ส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผน บริหาร จัดการ หรือดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คิดเป็นร้อยละ 62.7 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 37.3 ส่วนเข้าใจในประเด็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้ตระหนักถึงการรักษาสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 82.5 และ ไม่เข้าใจคิดเป็น 17.5 เข้าใจในประเด็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะไม่ซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลาย สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น พืชพันธุ์ สัตว์ป่า โบราณวัตถุ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 89.00 และ ไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 11.00 เข้าใจประเด็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และ ข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด คิดเป็นร้อยละ 84.20 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 15.80

เข้าใจในประเด็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรควบคุมจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อ ป้องกันผลเสียที่จะเกิดตามมา คิดเป็นร้อยละ 60.7 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 39.3 เข้าใจในประเด็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีป้าย สัญลักษณ์สื่อความหมาย หรือฐานความรู้ต่างๆเพื่อให้ความรู้กับ นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 80.1 ไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 19.9 เข้าใจในประเด็นการจัดการการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์จะต้องทำให้คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อย ละ 85.00 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 25.00 เข้าใจในประเด็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควร ก่อให้เกิดความรู้และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 62.80 ไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 37.20 และ เข้าใจในประเด็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่มีผลเสียต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 63.70 ไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 36.30

จากการวิจัยสังเกตพบว่าโดยส่วนใหญ่ทุกคนจะเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นศักยภาพการ ท่องเที่ยวของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ ทั้งนี้ต้องเพิ่ม

ความมีเอกลักษณ์และความโดดเด่นในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวอยากเดินทางมาเยี่ยมชม จากการวิจัยจึงได้สำรวจศักยภาพและคุณภาพของทรัพยากรแยกเป็นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งท่องเที่ยวดังตารางที่ 3

ตอนที่ 5 ความต้องการหรือข้อเสนอแนะที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวนี้ เพื่อใช้สำหรับกำหนดแนวทางการพัฒนา
ด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 17 แสดงความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	ร้อยละ
1. ด้านถนน	
- การขยายถนน	50.2
- ปรับภูมิทัศน์บริเวณสองข้างทางถนน	49.8
2. ป้ายชี้ทาง	
- เพิ่มป้ายบอกทาง	75.1
- ปรับขนาดป้ายบอกทางให้ใหญ่ขึ้น	24.9
3. พาหนะรับจ้าง	
- จำเป็น	74.9
- ไม่จำเป็น	25.1
4. ที่จอดรถ/ท่าเทียบเรือ	
- เพิ่มที่จอดรถ	63.2
- ควรจัดระเบียบที่จอดรถให้เหมาะสม	36.8
5. ศาลาที่พัก	
- เพิ่มที่นั่ง	49.8
- ปรับทัศนียภาพให้สวยงาม	50.2
6. ห้องพัก/เต็นท์	
- เพิ่มจำนวนเต็นท์ให้บริการ	23.5
- ห้องพักควรมีให้เลือกมากกว่านี้	45.8
- ควรมีห้องพักใกล้แหล่งท่องเที่ยว	30.7
5. ศาลาที่พัก	
- เพิ่มที่นั่ง	49.8
- ปรับทัศนียภาพให้สวยงาม	50.2
6. ห้องน้ำ/สุขา	
- ควรรักษาความสะอาด	80.2

- ควรมีการซ่อมแซมห้องน้ำที่ชำรุด	18.8
7. ร้านขายของ	
- จัดให้มีร้านค้าให้เลือกมากกว่านี้	44.7
- สินค้าต้องมีหลากหลาย	45.3
8. ชยะ	
- เพิ่มถังขยะ	34.7
- เก็บขยะออกจากถังให้บ่อยกว่าเดิม	25.3
- รักษาความสะอาดของพื้นที่ถังขยะ	40.0

ตารางที่ 18 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสวยงาม 2. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสงบ และอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ไม่โดดเด่น 2. บุคลากรไม่มีความพร้อมในการจัดการด้านการท่องเที่ยว 3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวน้อย 4. ยังไม่มีทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชัดเจนของชุมชน
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
1. อุปสงค์ด้านการท่องเที่ยวมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่เป็นของเดิมและมีคุณภาพมากขึ้น 2. การได้รับการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของภาคจังหวัดมากขึ้น	1. การเปิดตัวแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ มากขึ้นของแต่ละจังหวัดภายในประเทศ 2. การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวภายหลังจากที่ประเทศไทยเข้าสู่อาเซียน

จากตารางจะเห็นได้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง นั้น ยังมีโอกาสพัฒนาได้อีก แม้ว่าจะมีอุปสรรคในการที่แต่ละจังหวัดเปิดตัวแหล่งท่องเที่ยวใหม่ แต่อย่างไรก็ตามแหล่งท่องเที่ยวของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ยังคงมีความสวยงามตามธรรมชาติ และยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรอย่างมากมาย ดังนั้นถ้าจะกำหนดให้เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับความนิยมก็สามารถพัฒนาได้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลงานวิจัย

จากผลการวิจัยด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง โดยพิจารณาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้นั้น สรุปผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับคุณและศักยภาพของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ระดับคุณภาพ	ระดับศักยภาพ
ความสะดวกในการเข้าถึง	ดี	ปานกลาง
สิ่งอำนวยความสะดวก	ไม่มีคุณภาพ	น้อย
สภาพแวดล้อม	ดี	มาก
คุณค่าและความสำคัญ	พอใช้	ปานกลาง
การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น	พอใช้	ปานกลาง
การจัดการ	ไม่มีคุณภาพ	น้อย

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรังนั้น พบว่า ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป มีลักษณะทั้งที่ราบและที่ดอนค่อนข้างสูง และเป็นชายทะเล พื้นที่ทางตอนเหนือจะเป็นที่ราบค่อนข้างสูง ส่วนพื้นที่ทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบมีภูเขาทิศตะวันตกเป็นเทือกเขาบางส่วนและติดกับชายทะเล ส่วนทิศใต้เป็นพื้นที่ราบ ส่วนลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุมฤดูร้อน มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม ถึงเดือน เมษายน และฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน ธันวาคม มีพื้นที่ปกครองทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านบ่อหิน บ้านพรุจูด บ้านคูหน บ้านไสตันวา บ้านไร่ออก บ้านหัวหิน บ้านใหม่ บ้านโต๊ะบัน และบ้านปากคลอง แต่มีถึง 7 หมู่บ้านที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

บ้านบ่อหิน ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ทะเลบ้านบ่อหิน และบ่อน้ำจืดศักดิ์สิทธิ์ โสมสเตย์

บ้านพรุจูด ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ หัตถกรรมจักสานจากเตยปาหนัน

บ้านคูหน ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ หัตถกรรมจักสานจากเตยปาหนัน

บ้านไสตันวา ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การผลิตเครื่องแกงทำมือ

บ้านหัวหิน ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ พื้นที่ชายหาดที่สวยงาม

บ้านโต๊ะบัน ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การทำกล้วยฉาบ

บ้านปากคลอง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การทำปลาเค็มกางมุ้ง

จากผลการประเมินคุณภาพและศักยภาพ ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ด้านความสะดวกในการเข้าถึง มีคุณภาพดี และมีศักยภาพปานกลาง ส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่มีคุณภาพและมีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย ด้านสภาพแวดล้อม มีคุณภาพดี และมีศักยภาพมาก ด้านคุณค่าและความสำคัญ มีคุณภาพพอใช้และมีศักยภาพปานกลาง ส่วนด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น มีคุณภาพพอใช้ และมีศักยภาพปานกลาง ส่วนการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง สู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่าเมื่อทำการสำรวจความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
	ร้อยละ	ร้อยละ
1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม	82.1	17.9
2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผน บริหาร จัดการ หรือดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	62.7	37.3
3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องให้การศึกษแก่นักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ตระหนักถึงการรักษาสภาพแวดล้อม	82.5	17.5
4. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะไม่ซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น พืชพันธุ์ สัตว์ป่า โบราณวัตถุ เป็นต้น	89.0	11.00
5. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด	84.20	15.80
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรควบคุมจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	60.7	39.3

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
	ร้อยละ	ร้อยละ
เพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดตามมา		
7. แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีป้าย สัญลักษณ์สื่อความหมาย หรือฐานความรู้ต่างๆ เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว	80.1	19.9
8. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องทำให้คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยว	85.00	25.00
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรก่อให้เกิดความรู้และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	62.80	37.20
10. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่มีผลเสียต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ	63.70	36.30

จากผลการวิจัยตามตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น พบว่า เข้าใจในประเด็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็น การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมคิดเป็นร้อยละ 82.1 และ ไม่เข้าใจ 17.9 เข้าใจในประเด็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามี ส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผน บริหาร จัดการ หรือดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คิดเป็นร้อยละ 62.7 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 37.3 ส่วนเข้าใจในประเด็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้ตระหนักถึงการรักษาสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 82.5 และไม่เข้าใจคิดเป็น 17.5 เข้าใจในประเด็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะไม่ซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น พืชพันธุ์ สัตว์ป่า โบราณวัตถุ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 89.00 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 11.00 เข้าใจประเด็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และ ข้อเสนอแนะของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด คิดเป็นร้อยละ 84.20 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 15.80

เข้าใจประเด็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรควบคุมจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดตามมา คิดเป็นร้อยละ 60.7 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 39.3 เข้าใจประเด็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีป้าย สัญลักษณ์สื่อความหมาย หรือฐานความรู้ต่างๆ เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 80.1 ไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 19.9 เข้าใจประเด็นการ จัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องทำให้คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการ ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 85.00 และไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 25.00 เข้าใจในประเด็นกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ควรก่อให้เกิดความรู้และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 62.80 ไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 37.20 และเข้าใจในประเด็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่มีผลเสียต่อทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 63.70 ไม่เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 36.30 จากการวิจัยสังเกตพบว่าโดยส่วนใหญ่ทุกคนจะเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นศักยภาพการ ท่องเที่ยวของต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ ทั้งนี้จะต้องเพิ่ม ความมีเอกลักษณ์และความโดดเด่นในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวอยากเดินทาง มาเยี่ยมชม จากการวิจัยจึงได้สำรวจศักยภาพและคุณภาพของทรัพยากรแยกเป็นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง ท่องเที่ยวดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ประเภททรัพยากร ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในตำบลบ่อหิน			
	บ่อหินฟาร์มสเตย์	หาดหัวหินและทุ่ง คลองสน	เขาเจ็ดยอด	แหลมมะขาม แหลมไทร
ด้านความสะดวกในการเข้าถึง				
ระดับคุณภาพ	ดี	ดี	พอใช้	พอใช้
ระดับศักยภาพ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก				
ระดับคุณภาพ	ดี	พอใช้	พอใช้	ไม่มีคุณภาพ
ระดับศักยภาพ	มาก	น้อย	น้อย	น้อย
ด้านสภาพแวดล้อม				
ระดับคุณภาพ	พอใช้	ดี	ดี	ดี
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก
ด้านคุณค่าและความสำคัญ				
ระดับคุณภาพ	ดี	ดี	ดี	ดี
ระดับศักยภาพ	มาก	มาก	มาก	มาก
ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น				

ประเภททรัพยากร ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในตำบลบ่อหิน			
	บ่อหินฟาร์มสเตย์	หาดหัวหินและทุ่ง คลองสน	เขาเจ็ดยอด	แหลมมะขาม แหลมไทร
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	พอใช้	พอใช้	ดี
ระดับศักยภาพ	มากที่สุด	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
ด้านการจัดการ				
ระดับคุณภาพ	ดี	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ระดับศักยภาพ	มาก	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง

จากการกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมแนวทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 แหล่งนั้น มีศักยภาพแตกต่างกัน โดยบ่อหินฟาร์มสเตย์ มีการประเมินศักยภาพ ที่มีคุณภาพในระดับดีมากและมีศักยภาพมากที่สุดในด้านด้านการต้อนรับของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนระดับคุณภาพดีและมีศักยภาพมาก มีอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านความสะดวกในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านคุณค่าและความสำคัญ และด้านการจัดการ

การประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่สอง คือ หาดหัวหินและทุ่งคลองสน มีระดับคุณภาพดี และมีศักยภาพมาก อยู่ 2 ด้าน คือด้านสภาพแวดล้อม และด้านคุณค่าและความสำคัญ ส่วนระดับคุณภาพดีและมีศักยภาพปานกลางนั้นมีด้านความสะดวกในการเข้าถึงนั้นอยู่ในระดับคุณภาพดี และมีศักยภาพปานกลาง ด้านการต้อนรับของประชาชนในท้องถิ่นอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และมีศักยภาพปานกลาง ส่วนคุณภาพพอใช้และมีศักยภาพน้อยมีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการจัดการ

การประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่สาม คือ เขาเจ็ดยอด โดยผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมและด้านคุณค่าและความสำคัญ อยู่ในระดับคุณภาพดี และมีศักยภาพมาก ส่วนการประเมินในด้านความสะดวกในการเข้าถึง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ และมีศักยภาพน้อย การประเมินในด้านด้านการต้อนรับของประชาชนในท้องถิ่นและด้านการจัดการ มีระดับคุณภาพพอใช้และมีศักยภาพปานกลาง

การประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่สี่ คือ แหลมมะขามแหลมไทร โดยผลการประเมินที่มีคุณภาพในระดับดี และมีศักยภาพมาก มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านคุณค่าและความสำคัญ และด้านการต้อนรับของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และมีศักยภาพปานกลาง มีอยู่ด้วยกัน 2 ด้าน คือด้านความสะดวกในการเข้าถึงและด้านการจัดการ ส่วนการประเมินที่มีระดับไม่มีคุณภาพ และมีศักยภาพน้อย คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

จากผลการประเมินจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ Swot Analysis โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ผลเป็นไปตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องทางธรรมชาติที่มีความสวยงาม 2. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสงบ และอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ไม่โดดเด่น 2. บุคลากรไม่มีความพร้อมในการจัดการด้านการท่องเที่ยว 3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวน้อย 4. ยังไม่มีทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชัดเจนของชุมชน
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
1. อุปสงค์ด้านการท่องเที่ยวมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่เป็นของเดิมและมีคุณภาพมากขึ้น 2. การได้รับการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของภาคจังหวัดมากขึ้น	1. การเปิดตัวแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ มากขึ้นของแต่ละจังหวัดภายในประเทศ 2. การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวภายหลังจากที่ประเทศไทยเข้าสู่อาเซียน

จากตารางจะเห็นได้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง นั้น ยังมีโอกาสพัฒนาได้อีก แม้ว่าจะมีอุปสรรคในการที่แต่ละจังหวัดเปิดตัวแหล่งท่องเที่ยวใหม่ แต่อย่างไรก็ตามแหล่งท่องเที่ยวของ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ยังคงมีความสวยงามตามธรรมชาติ และยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรอย่างมากมาย ดังนั้นถ้าจะกำหนดให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับความนิยมก็สามารถพัฒนาได้

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวใน ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรังนั้น มีศักยภาพมาก ในด้านสภาพแวดล้อม มีศักยภาพปานกลาง ในด้าน ด้านความสะดวกในการเข้าถึง ด้านคุณค่าและความสำคัญ การตอบรับของประชาชนใน มีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการจัดการ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อหินจะต้องกำหนดแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับความนิยมจาก

นักท่องเที่ยวและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ โดยยึดแนวปฏิบัติดังนี้

1. การกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุกของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 แหล่งนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนโดยพัฒนาให้สอดคล้องกับทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ กล่าวคือ ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ฯลฯ และจะต้องพัฒนาควบคู่กับการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
  2. การกำหนดกลยุทธ์ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการจัดการในพื้นที่ โดยประเด็นแรกคือการสร้างความเข้าใจให้แก่คนในองค์กรส่วนท้องถิ่น ชาวบ้าน และนักเรียน นักศึกษา เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้กลายเป็นคนที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ประเด็นที่สอง คือ การทำประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกเข้ามาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ของชุมชน เพราะต้องมาพบญาติ มากที่สุด รองลงมาคือ มาทำกิจธุระ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น
  3. การกำหนดกลยุทธ์ด้านการบริหารและการจัดการ โดยประเด็นแรก คือ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาดในพื้นที่ให้มีเพียงพอกับความต้องการและเหมาะสม ประเด็นที่สอง การเพิ่มเติมกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการท่องเที่ยว เช่น การตกปลาบริเวณแหลมมะขามแหลมไทร หรือกำหนดเทศกาลด้านงานวัฒนธรรมใหญ่ๆ ของพื้นที่ เช่น แข่งขันการตกปลา หรือจัดวันอนุรักษ์ห้วยทะเลบริเวณของพื้นที่บ่อหินฟาร์มสเตย์ ให้เป็นเทศกาลใหญ่ๆ ที่ทุกคนรู้จัก
- โดยสรุป การกำหนดแนวทางทั้งสามประเด็น จึงเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพในการท่องเที่ยวของพื้นที่ ต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งหากชุมชน ภาครัฐ และภาควิชาการ ร่วมกันจัดทำประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยว นำนักศึกษาฝึกปฏิบัติภาคสนาม ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวให้มากขึ้น และจัดทำสื่อออนไลน์ ซึ่งนอกจากจะเป็นแนวทางในการพัฒนาที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมแล้ว แหล่งท่องเที่ยวของต.บ่อหิน อ.สิเกา จ.ตรัง ก็ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืนภายในชุมชนได้ และยังสามารถส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อหินที่อนุเคราะห์ข้อมูล และขอขอบคุณวิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยวในการสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2550) **คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. เมษายน 2529.

จิราพร สุวรรณเกษม, **เศรษฐศาสตร์จุลภาค**, กรุงเทพฯ, : ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544.

นิภา นิรุตติกุลและคณะฯ, **หลักการตลาด ฉบับมาตรฐาน และนิยามศัพท์การตลาด**, กรุงเทพฯ, เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า, 2552

นิตา ชัชกุล. (2550). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

พจนา สวนศรี. (2546). **คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.

พิสมัย จารุจิตติพันธ์. (2557) **ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย**.

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 17 ฉบับเดือนมกราคม-ธันวาคม 2557 .
หน้า 131-150

วรรณวิมล ภู่นาค. (2558). **ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา**. Academic Services Journal Prince of Songkla University I Vol.26 No.1, Jan-Apr 2015. p.63-74

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค**, กรุงเทพฯ, ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

วิทวัส รุ่งเรืองผล, **หลักการตลาด**, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545

วิจิต อุอ้าน .ผศ.ดร. การเขียนแผนการตลาดแบบมีอาชีพ. www.dollarsrich.com.

วุฒิชชาติ สุนทรสมัย. **ถอดรหัสลับความสำเร็จการจัดการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการของ**

ไทย บทเรียนจากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ. Strategy Marketing 45(เมษายน 2548) : 94-95

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะฯ , **กลยุทธ์การตลาด: การบริหารการตลาด**, กรุงเทพฯ, ดวงกลมสมัยจำกัด, 2541.

_____ , **การวิจัยการตลาด**, กรุงเทพฯ, ดวงกลมสมัย จำกัด, 2540.

_____ , **หลักการตลาด**, กรุงเทพฯ, ดวงกลมสมัย จำกัด, 2543.

เสรี วงษ์มณฑา. กลยุทธ์การตลาด : การวางแผนการตลาด, กรุงเทพฯ : บริษัทธีระฟิล์มและโซ
เท็กซ์ จำกัด, 2542.

สุรกีชัย บุนนาค และคณะ, เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (จุลภาค), กรุงเทพฯ , ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

สุชาดา อรุณรัถการ. มาตรฐานและหลักเกณฑ์การคัดเลือก หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (กรณีที่เป็น
“กลุ่มศิลปวัฒนธรรมสถานที่ และบริการ). 15 มีนาคม 2545

องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อหิน. (2557). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลบ่อ
หิน พ.ศ.2558-2562) : วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อหิน.
(อัดสำเนา)

อัจฉิมา เศรษฐบุต และคณะ. (2544) การบริหารการตลาด กรุงเทพฯ , สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาษาอังกฤษ

Kotler, Philip. **Marketing Essentials**. Englewood Cliffs, New Jersey:Prentice-Hall, Inc.,
1984

_____, **Principles of Marketing**. Englewood Cliffs, New Jersey:Prentice-Hall,
Inc., 1984

McCarthy, E.Jerome. **Basic Marketing**. Homewood, Illinois : Richard D. Irwin, Inc.,
1978

เว็บไซต์

<http://gotoknow.org/blog/marketer/247844>

www.lpru.ac.th/webpage_tec/sunisa/download/ebook.doc

http://nenfe.nfe.go.th/elearning/courses/67/chap3_1.htm

<http://gotoknow.org/blog/lifestyles/260167>

<http://www.people-synergy.co.th/tank/detail.php?id=33>